ځانمرګی (ناول) لیکوال ډاکتر محب زغم

لومړی څپرکی

سترګې مې درنې وې، لکه سره ګنډلې چې وي. یو څه زور مې وکړ. سترګې مې نیم کښې سوې. له چپ لوري تته رڼا راښکاره سوه. سر ته مې یو شی لکه سیوری چورلېده. سترګې مې پټې کړې، سترغلو باندې مې زور وکړ. بېرته مې سترګې وغړولې. دا ځل مې په چت پورې ځړېدلې پکه سهي کړه، چې څرخېدله؛ خو لکه د پلاستیک له شا څخه چې ورته وګورې. د کوم شي بړغ مې اورېده، چې چونګ، چونګ یې کاوه. ورسره مې د چا خرهار او د بل کرار زګیروي هم واورېدل. ځان رانه هېر و. زه څوک یم؟ دا کوم ځای دی؟ لکه سړی چې له درانه خوبه راویښ سي، په هېڅ نه پوهېدم. سټړی وم. بدن مې شخ یخ و. ما وې یو څه کښښوونه (غځونه) به وکړم. لاسونه مې درانه وو. زور مې وکړ. پر مړوندو مې درد سو. سر مې نوکې پورته کړ. د ځنګل په رګ پورې مې یو نری پیپ بند و. د سیروم له کڅوړې څخه یو یو څاڅکی پیپ ته راتېرېده. مړوندونه مې په سپینو ریتاړو باندې په چپرکټ پورې تړل سوي وو. یوه پښه مې تر بلې پورته پر یوه شي ایښوول سوې وه. ښی پونده مې نری نری خوږېده. په چپ ورانه پورې مې یو شی تړل سوی و. خوله مې ډېره وچه وه. ژبه مې تالو پورې نښتې وه. په سختۍ سره مې وویل: اوبه.

بېرته مې سترګې سره ورغلې. چا مې په خوله کښې په کاشوغه باندې اوبه راواچولې. دوه درې غوړپه مې وکړل. بیا مې سترګې پرانیستلې. په سپینو جامو کښې، شنه خولۍ پر سر، یوه سپینه نجلۍ، ګیلاس په لاس سر ته مې ولاړه وه. د هغې له لاسه مې په سر باندې ګیلاس پورې وواهه. په لوړ اواز مې وویل: ځغله! بې شرمې!

کړنګ سو، ګیلاس ولوېد. هغه په تلوار سره دوه ګامه شاته سوه. په سختۍ سره مې پر ژبې باندې یو څه ناړې راټولې کړې، بیا مې د هغې خوا ته ورتو کړې.

په رډو سترګو یې راوکتل. هېڅ یې ونه ویل. په منډه له کوټې څخه ووته.

دویم څپرکی

هر وخت چې به مې د مور په سترګو کښې اوښکې ولېدې؛ نو پلار به مې رایاد سو. ما هغه نه و لیدلی. ما ګومان کاوه، چې ټول کوچنیان به یوازې مور لري؛ خو یو وخت مې ولیدل، چې د ګاونډیو ماشومان پلار هم لري. له مور څخه مې پوښتنه وکړه، چې زما پلار چېرته دی؟

هغې په غېږ پورې ونیولم، لاسونه یې رانه تاو کړل. هېڅ یې ونه ویل.

سر مې پورته کړ. سترګې یې له اوښکو ډکې وې.

بیا مې وپوښتل: ادې! زما پلار ولې کور ته نه راځي؟

د ادې اوښکې روانې سوې. په ژړا یې وویل: نانه! پلار دې جنت ته تللی.

ـ نو ته ولې ژاړې؟

بیا یې په غېږ پورې ټینګ کړم: هېڅ .

ـ جنت چېرته دی؟

ـ په اسمان کښې.

ـ په اسمان کښې؟ نو پلار مې څنګه وروخوت؟

ـ پرښتو له ځان سره یوور.

ـ کله به بېرته راسي؟

پر تندي باندې یې ښکل کړم، ویې ویل: چوچیه! هغه بېرته نه راځي. مور به ورسو.

ـ کله؟

ـ هر وخت چې د خدای خوښه وي.

له هماغې ورځې مې جنت ته د تلو خوبونه لیدل. مور راته ویلي وو، چې جنت ډېر ښکلی ځای دی. شنه باغونه پکښې کې دي. د شېدو رودونه او د شاتو ویالې لري. هلته نه ګرمي سته نه یخني. هر قسم مېوه، چې وغواړې، درته رسېږي.

مور راته د جنت هر څه ویلي وو؛ خو د حورو، غلمانو او شرابو یې څه راته نه وو ویلي. درې کاله وروسته مې بیا د جومات د ملا صاحب له خولې د جنت نورې خبرې هم واورېدې.

یوه ورځ مې د ګاونډي زوی ولید. پلار چې یې راغی، ده ورمنډه کړه. ځان یې هغه ته ورساوه، په پښو پورې یې ونښت. هغه ورته ټیټ سو، سر یې ورښکل کړ، یوه دانه کېله یې په لاس کښې ورکړه. هلك کېله سپینه کړه. یو شخوند به یې وکړ، بیا به یې ما ته راوکتل. کېله چې یې خلاصه سوه، راته ویې ویل: زما پلار خو راته هره ورځ کېلې راوړي.

ما ورته وویل: څه بچیه! زما پلار خو په جنت کښې دی. هلته هر قسم میوه سته. ما ته به ډېرې مېوې وساتي.

هغه وویل: وه لیونیه، ستا پلار خو شهید سوی. هغه خو شورویانو وژلی دی.

ما وویل: دروغ ولې وایې؟ پلار خو مې پرښتو اسمان ته بولی.

هغه راته کمپ ته نږدې غونډۍ راوښووله، چې پر سر یې زرغونې او شنې جنډې رپېدلې. ویې ویل: پلار دې هلته ښخ دی.

بله ورځ نیکه مې غونډۍ ته بوتلم، پر یوه قبر یې ودرولم. راته ویې ویل: هغه مو دلته ښخ کړی و؛ خو پرښتو د خدای په امر اسمان ته یووړ.

یو څو میاشتې چې تېرې سوې، زموږ کمپ ته نوې کډه راغله. موږ په موټر پسې منډې وهلې. موټر زموږ د کور له درګاه سره ودرېد. له موټره یو ځوان له تورې لونګۍ سره راکښته سو. د پیک اپ شاته، د کالیو په منځ، په توره برقه کښې یوه ښځه هم ناسته وه. شیان یې له موټرځخه کښته کړل، زموږ کور ته یې یوړل. مور راته وویل، چې دا دې اکا دی او دایې مینه ده. وروسته پوه سوم، چې اکا دا څو کاله په کلي کښې پاته سوی و، چې واده وکړي؛ خو زما پلار جهاد ته راغلی و.

څو میاشتې مې ښه ساعت تېر و. هر وخت چې اکا به مې په کمپ کښې و؛ نو مازدیګر به یې له ځان سره پر غونډیو ګرځولم. د خوراک یو نیم شی به یې هم راته رانیوه. ما به هغه نه خوړ، په کمپ کښې به مې نورو هلکانو ته ښکاره کاوه. په خوړلو کښې یې دومره خوند نه و، ټول خوند یې په همدې کښې و، چې هلکانو ته یې وښییم.

یوه شپه د مور د ژړا ږغ راویښ کړم. هغې د کوټې په خړ دېوال پورې تکیه کړې وه. د تور پوړني په پېڅکه یې اوښکې پاکولې. په ژړغوني ږغ یې ویل: زه سر سپینومه. زه هېڅ څوک نه کوم. زه به مې زوی رالوی کم. همدا مې هر څه دی.

مخامخ دېوال ته نیکه ډډه لګولې وه. په ګڼه سپینه ږیره کښې یې ګوتې تېرولې. څو شېبې غلی و. سترګې یې د چت په تورو وسپنیزو ګاډرونو پورې ګنډلې وې. سپینه لونګۍ یې له سره ایسته کړه، څنګ ته یې پر نیالی کښېښوه. د سر تار تار ویښته یې، چې په پوستکي پورې سرېښ وو، وګرول. بیا یې وویل: ما همدومره درته وویل چې ته ځوانه یې، چې بیا خلک راپورې خبرې ونه کي. نوره دې خوښه خپله.

له هغې ورځې وروسته به اکا چندانې زما په کیسه کښې نه و. نه یې پر غونډیو ګرځولم، نه یې شیان راته رانیول. بیا په لوېینه کښې خبر سوم، چې اکا غوښتل مورمې ځان ته په نکاح کړي. څو میاشتې نورې چې ووتې، د اکا زوی پیدا سو. تک تور لکه د خپلې مور و. نوم یې هم تورکی سو. سترګې یې ورې ورې او خوله یې لویه وه. خوله یې ان په هغه اولو ورځو کښې دومره لویه وه، چې ما به دوې دانې چوشکې یوځایي په خوله کښې ورمندلې. هغه چې په خاپوړو سو؛ نو نیکه هم د هغه ملګری سو. بیا هېڅچا په ما پسې سر نه ګرځاوه. یوازې به مور په غېږ کښې نېولم او کله کله به یې ښکلولم. نیکه به چې د اکا زوی په غېږ کښې ونیو، زه به کرار ورغلم، لاس به مې په کراره د تورکي کوناټې ته ورساوه، ټینګه نوکاره به مې وررولګوله. د هغه ژړا به پورته سوه. نیکه به د اکا ناوې ته ورنارې کړې: خدیجې! راسه دا تیزن دې واخله. هر وخت زما په غېږ کښې ژاړي.

زه به د هغه پر ځای د نیکه غېږې ته ولوېدم او په زړه کښې به خوشاله وم. څومره چې لوېیدم هماغومره مې له تورکي څخه کرکه زیاتېدله. د هغه درې خویندې او دوه ورونه هم پیدا سول؛ خو له نورو څخه مې کرکه نه کېدله، یوازې تورکی مې بد اېسېد. له اکا څخه مې خوا بده وه. همزولو به پیغور راکاوه، چې څنګه دې څو ورځې مزې کولې، که د نر زوی یې؛ نو اوس هم شیان رانیسه. اکا خو دې نور شی درته نه رانیسي.

کله چې د مور په باب د هغه پر نیت پوه سوم؛ نو په زړه کښې مې ورنه کرکه پیدا سوه. د هغه د لاس ښکلول راباندې ډېر غمېدل. یو دوه وارې مې د هغه لاس مچ نه کړ؛ خو مور راته په غوسه سوه، چې بې ادبي مه کوه، سړی د مشرانو لاسونه ښکلوي.

تورکی چې یو څه غټ سو؛ نو ما به کله کله واهه. هغه ډېر شیطان و. زما په شیانو به یې کار لاره. ما به د ژاولو او بیسکوټو کاغذان، چې هلکانو به ایسته غورځول، راټولول او په کور کښې به مې تر لیمڅي لاندې پټول. پر دې کاغذانو به ښکلې عکسونه وو. تورکي

زما کاغذان څیرل او ما به ورته څپېړې ورکولې. هر ځل به د هغه مور راغله او زه به یې ووهلم. مور یې د غوا په شان غټه وه. ما په زړه کښې توره بلا بلله. هغه زما د مور غوندې بې خولې نه وه، ډېره پلیته ژبوره وه. یوه ورځ، چې زه یې په څپېړو ووهلم، پزه مې وینې سوه. مور چې مې پزه پرېوله، ورته ویې ویل: خدیجې! له لاس سره دې لړ پام کوه. نانی دې ژوبل کړی.

هغې ورباندې چیغه کړه: نو دی ولې زما گلالی زوی وهي. چې دومره دراباندې گران دی؛ نو له ځان سره یې ساته.

ادې وویل: دا خو مومنان (ماشومان) دي، یو سات خپه یو سات خوشاله.

تورې بلا وویل: ستا زوی خوغټ سړی دی، کوچنی خو نه دی.

ادې راته نصیحت وکړ، چې د اکا په اولادونو کار مه لره؛ خو ما به خپل کار کاوه.

غاښ مې لا نه و لوېدلی، چې سبقان مې شروع کړل. بغدادي قاعده مې په میاشت کښې زده کړه. بیا ملا صاحب راته قران شریف شروع کړ. لا کال نه و پوره، چې غاښ مې ولوېد. بل کال ته مې قران شریف ختم کړ. مور مې ډېره خوشاله وه. ما به چې د هغې خوشالي ولیده؛ نو لا زیات سبقان به مې ویل. وروسته امام صاحب راته قدوري، خلاصه، مونیه، او شروط الصلاة وویل. د تورکي هېڅ شی نه زده کېده. هغه چې لوی سو، ان دوه غاښونه یې لوېدلي وو، چې ما به سبقان ورته ښوول؛ خو د هغه سر په څه شي نه خلاصېده. چې رښتیا سي، زه د هغه پر ټمبلی خوشاله وم.

دې وخت کښې مې نیکه مړ سو. یوه ورځ یې پر خپل ټټر باندې لاس کښېښوو، چې ځیگر مې خوږېږي. اکا هغه په موټر کښې واچاوه، چې هسپتال ته یې بوځي. یو دوه ساعته وروسته یې بېرته په هماغه موټر کښې مړی راوړ. د نیکه په ژوند دومره نه ځورېدم. د پلار مینه به مې په هغه ماتوله؛ خو د هغه په مرگ بیخي یوازې سوم. وروسته له موږ سره د اکا چلند لا پسې خراب سو. هغه خپلې تورې ښځې ته هېڅ نه ویل؛ خو زما مور به یې کله کله وهله. ښځې به یې هر وخت پیغور راکاوه، چې تر کله به زموږ خیرات ته ناست یاست، ورسۍ ځان ته کوم کسب کار وگورئ. سبقان خو ښه ویلی سئ، کار ته مو بیا ملا ماته ده.

مور مې غاړې رغولې. ما سبقان ویل او په کوڅو کښې مې خالي بوتلان او کاغذان راټولول او پر کباړي مې خرڅول. ما گردې پیسې مور ته ورکولې او هغې اکا ته.

یوه ورځ یو تور سړی، چې د مولویانو په شان یې سپین دستار تړلی و، له دوو نورو سره، چې سپین گرد لمنې کمیسونه یې تر ښنگرو پورې رسېدل او یوازې یې پر زنو باندې رېږې لرلې، زموږ د کمپ جومات ته راغلل. د دوی پر سرونو یو بل ډول دستار و، چې ما پخوا نه و لیدلی. شمله یې نه لرله. د دستار درې څنډې یې پر اوږو او څټ ځړېدې. له هغوی سره دوه موټره فوجیان هم راغلي او د جومات شاوخواته درېدلي وو. هغوی په عربي ژبه زموږ ملا صاحب ته څه وویل. ملا صاحب زه او درې نور کسان ورته وښوولو. هغوی څو شېبې نورې هم سره خبرې وکړې. بیا ملا صاحب موږ ته وویل، چې شیخ صاحب په کوټه (کوېټه) کښې مدرسه لري. له جوماتو څخه تکړه طالب العلمان راټولوي او مدرسې ته یې بیایي. شیخ بیا څه وویل. او ورپسې ملا صاحب د هغه خبرې موږ ته وکړې: شیخ صاحب په خپله مدرسه کښې درې وخته ډوډۍ ورکوي، د شپې ځای ورکوي، جیب خرڅ هم ورکوي. تاسو په خپلو کورونو کښې دا خبره وکړئ. شیخ صاحب بله جمعه راځي او د چا چې خوښه وي مدرسې ته یې بیایي.

مور مې سودايي وه؛ خو ما تر بلې جمعې شېبې شمېرلې، چې کله به شيخ صاحب راځي او ما له ځان سره بيايي. دغه ورځ هم راورسېدله. زه له درېو نورو هلکانو سره دارالعلوم ته ولاړم. هلته يې له ټولوڅخه امتحان واخيست، بيا يې زه او عبدالهادي په يوه جماعت کښې کښېنولو؛ خو دوه نور انډيوالان يې رانه بېل کړل. دا مې اول ځل و، چې کوټه مې ليدله. غټ غټ مارکېټونه، پاخه سړکان، رنګ رنګ موټران او ډېر نور شيان پکښې وو. زموږ مدرسه هم لويه وه. له درګاه څخه يې نيولې تر اخر سره پورې د مرمرو سپينې ډبرې لګېدلې وې. د غولي په منځ کښې يې د اوبو لوی ډنډ و، چې موږ اتيا- نوي کسه طلباو به په يو وار اودسونه پکښې کول. د ډنډ په شنو کاشيو کښې اوبه د اسمان په شان شنې ښکارېدې. د درګاه په چپ لاس کښې د استنجا ځايونه او لېټرينونه(تشنابونه) وو. د غسل کوټې هم هماغلته وې. ما پخوا داسې ځيزونه نه وو لېدلي. په اوله ورځ د مدرسې ناظم پر ټولو ځايونو وګرځولو او هرڅه يې راته راوښوول. شاور، بايلر، نل او کموډ مې اول ځل په همدې مدرسه کښې وليدل. د مدرسې په درېو ديوالونه پورې لويې کوټې لګېدلې وې، د ټولو کوټو درګاوې غولي ته خلاصېدې. موږ به سبقان پکښې ويل. د دغو کوټو پر سر په دويم چت کښې مو د خوب خونې وې. په هره خونه کښې لس لس کسان پرېوتل. د مدرسې د غولي په منځ کښې لويه جامع وه. دوه چتونه يې لرل. ګردی ګنبده يې دومره لوړه وه، چې که شل کسان هم يو د بل پر اوږو سپاره سوي وای لا به يې هم ګنبدې ته لاس نه وررسېده. ګنبده همدومره پراخه هم وه. ښکلي رنګه ګلان پرې رسم سوي وو. د امام صاحب د قرائت خوږ اواز په ګنبده کښې انګازې کولې. د ګنبدې په منځ کښې په لس دولس ګزه اوږده طلايي رنګه زنځير پورې د څراغونو ګېډۍ ځوړنده وه، چې دوی ورته قنديل ويل. د سرو غاليو مصلې پکښې هوارې وې او په چت پورې د هر صف له پاسه دو لس دانې پکې ځړېدلې وې. محراب او منبر له سپينو مرمرو جوړ وو، له پاسه يې د مرمرو پر بله ډبره کلمهٔ طيبه په تور رنګ ليکل سوې وه. سمه ډوډۍ يې راکوله. هره غرمه مو په درېو کسانو يوه کاسه ښوروا خوړله. هر چا ته يوه ټوټه غوښه رسېدله. سهار يې ملايي راکوله، د شپې به يې کله پټاټې، کله سبزي او کله لوبيا يا دال پخول. د غرمې له خوا يې مېوه هم راکوله. ما به څو ورځې د خپلې برخې مېوه سره يوځای کړه او چې کور ته به تلم، مور ته به مې وړله. په هره مياشت کښې به يو ځل کور ته تلم. د جيب خرڅ رويی، چې يې راکولې، د هغې نيمايي به مې هم مور ته ورکوله. په مور پسې ډېر خپه کېدم؛ خو مياشت وروسته به هم، چې کور ته تلم، بيا به هم د اکا او د تورې بلا چلند راسره نه و ښه. ما به چې مور ته د سبقانو کيسې کولې، د اکا مينې به تر سترګو لاندې راته بدبد کتل. کله کله به يې طاقت نه کېده او ويل به يې چې: دا هسې خوشې خبرې دي، نر هغه دی چې پيسې وګټي.

خو مور به شاباسي راکوله. يوه جمعه، چې کور ته ولاړم، د ادې تر چپې سترګې لاندې شنه ليکه تاوه وه. سترګه يې سره اوښتې او پړسېدلې وه. پوښتنه مې وکړه چې دا ولې؟

هغه موسکی سوه، ويې ويل: هېڅ نانيه! همداسې مې سر راباندې وګرځېد. ولوېدمه.

ما وويل: دا نو څنګه، چې بل ځای دې نه دی ژوبل، يوازې دې سترګه خوږ سوې ده؟

هغې وويل: نانيه، سترګه مې په درګاه پورې ولګېده.

زه پوه سوم، چې خبره رانه پټوي. توره بلا همداسې ناسته وه، له کوټې څخه بيخي نه وتله.

ما چې مور ته د جيب خرڅ پيسې ورکولې، هغې رانه وانه خيستې. ويې ويل: نور به چې راځې، پيسې به دې اکا ته ورکوې.

ما وپوښتل: ولې؟

ادې وويل: نانيه! زه به په پيسو باندې څه وکم؟ اکا دې د کور خرڅ راوړي، ما ته ډوډۍ راکوي؛ نو ته دې پيسې هغه ته ورکوه.

اکا چې راغی ما ورسره د لاس روغبړ وکړ؛ خو لاس مې يې ښکل نه کړ. هغه څو شېبې ترېو تندی کښېناست؛ خو څنګه چې پيسې مې په لاس کښې ورکړې، د تندي ګونځې يې ړنګې سوې.

په مدرسه کښې خوشاله وم. زه او عبدالهادي په سبقانو کښې تکړه وو. استادان رانه خوښ وو. عربي ژبه مو زده کړه. ورسره مو د صرف و نحو، بلاغت، منطق، ترجمه، تفسير، فقه او حديث کتابونه هم وکتل. هره جمعه به د مجاهدينو څو کسان زموږ مدرسې ته راتلل. دوی به په افغانستان کښې د مجاهدينو د مېړانې کيسې راته کولې. د جهاد فضيلت به يې بياناوه. د شورويانو او خلقيانو ظلمونه به يې هم يادول، چې څنګه جوماتونه په بمانو الوزوي، عالمان وژني، پر کليو بمباری کوي، نه انسان پرېږدي، نه حيوان، ټول له يوې مخې قتلوي، قران شريفونه سوځوي، ان په لېټرينونو کښې يې اچوي.

زما وينه به په جوش راغله. زړه مې غوښت، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم؛ خو دوی يوازې هغه طالبان جهاد ته بيول، چې رېږې به يې راغلې وې. ما به هره ورځ دعا کوله، چې خدای دې ژر زما پر مخ رېږه راولي. په کال کښې به يې دوه ځله يوه يوه هفته د وسلو درسونه هم راکول. د کلاشينکوف خلاصول او بېرته تړل مې زده کړي وو. د هفتې په پای کښې يې د ډزو ميدان ته بېولو. دغه ځای ډېر لرې د غرونو په ډډه کښې و. له لرې به مو ولاړې تختې، چې د انسان عکسونه ورباندې لګېدلي وو، ويشتلې. وسله چې به مې په لاس کښې ونېوله، ډېر به خوشاله سوم. ځان راته د زمري غوندي مېړنی ښکارېده. اکا مې په دې هم بد اېسېد، چې غټ سړی و؛ خو جهاد ته نه ته، کرار يې په کور کښې اړولي وو. په کمپ کښې يې يو دوکانګی جوړ و. تورکی يې هم له ځان سره په دوکان کښې کښېناوه. هغه ما ته لکه ښځه ښکارېده.

په مدرسه کښې مې څلورم کال و، چې افغانستان ازاد سو. اکا کډه بار کړه او کلي ته روان سو. زه هم ورسره ولاړم؛ خو کلي خوند رانه کړ. هره خوا ړنګ کورونه، کند وکپرې لارې او شاړې ځمکې وې. زموږ د کور بامونه نړېدلي وو، دېوالونه يې نيم روغ او نيم ړنګ وو. يوه مياشت مې په کلي کښې تېره کړه. له اکا سره مې د کور په جوړولو کښې يو څه مرسته وکړه؛ خو ډېر کار مې نسو کولای. په همدې موده کښې زموږ د کلي او د شاوخوا کليو شپږ کسان پر ماينونو وختل. دوه يې شهيدان سول او د څلورو پښې غوڅې سوې. مالونه خو به هره ورځ پرې ختل. يو ځايګی هم امن نه و. سړي ته بيخي نه معلومېدل، چې په کوم ځای کښې خطره سته او چېرته نسته. مياشت چې پوره سوه، نور مې ګوزاره نه کېده. بېرته له يوه کليوال سره کوټې ته ولاړم، مدرسې ته مې ځان ورساوه. د عبدالهادي دوی کور لا په کمپ کښې و. هغه به چې کور ته ته، کله کله به يې زه هم له ځان سره بېولم. دوی د کندهار وو. پلار يې ويل، چې په کليو کښې لا ګوزاره کېږي؛ خو په ښار کښې نه. د وطن حالات سم نه رامالومېږي.

عبدالهادی مې نو د راز ملګری او پوخ انډيوال و. هغه خورا غيرتي ځوان و. په تقوا کښې يې هم جوړه نه وه. اکثره وخت به يې د تهجد لمونځونه کول، په دوو روژو کښې يې اعتکاف هم وکړ. همدا يې ارمان و، چې فلسطين او مقبوضه کشمير دې ازاد سي.

درې کاله نور مې هم سبقان وويل. په وطن کښې حالات خراب وو. د تنظيمونو تر منځ جنګ روان و. ما په دې دربو کلونو د کور کلي احوال نه درلود؛ خو يوه ورځ چا خبر راوړ، چې مور دې ناجوړه ده، ته يې غوښتی يې.

پر سبا يې د کلي خوا ته وخوځېدم. همدا چې له بولدکه واوښتم، د ټوپکيانو ظلم شروع سو. چې ګورم هر يو ــ دوه ميله لرې، يو يو پاټک جوړ دی. پر هر پاټک د بېلو بېلو ليډرانو عکسونه مښتي دي؛ خو نور شيان يې سره ورته دي. په هر پاټک کښې لس دولس کسه ببر سري او يو دوه لغړ زني هلکان ناست دي. څوک مسخرې کوي، څوک غېبره باسي. د چا په لاس کښې تر لستوڼي لاندې کرک پټ دی، چا د کوڅه ډبه سپي په غاړه کښې پـــــــــړی تــــړلی، دې خوا ها خوا ته يې ښکوي او سات پرې تېروي. په هر پاټک کښې يې له موټروان څخه پيسې غوښتې. بيا به دعوې دنګلې وې. موټروان به زاری کولې:

_کومندان صایب! ولله که یې لرم. موټر مې خراب سوی و. ټولې پیسې په موټر باندې ولاړې.

_اوله پېره مې ده. ولله که مې اوغانی لا ګټلې وي. د سپرلیو کرایې مې په تیلو ورکړې.

_ صایبه له هغې خوا تش روان سوی یم.

خو دغو پلمو به په یو نیم ځای کښې کار وکړ. په نورو ځایو کښې به چې څو پورې پیسې یې نه وې ورکړې، قدم یې هم نسو اخیستی. یو څو ځایه خو موټروان غریب څپېړې هم وخوړې. د کندهار ښار ته نژدې د بولدک دوراهي ته چې ورسېدو، د حکومت پاټکونه شروع سول. په اول پاټک کښې یې سخت تلاشي کړو. زما په جیب کښې د مدرسې کارت و. بس په همدې یې ونیولم، چې ته د پاکستان جاسوس یې. ما چې هرڅه ورته وویل، چې زه خو په مدرسه کښې سبقان وایم، د هغه خبره یوه وه. اخر موټروان څنګ ته کړم، چې وه لیونیه دا څه لانجه دې راخیستې ده. ورکه، یو څو روپی ورکه، چې خوشې دې کي.

پاټک والا مې جیب ورسره سم نیم کړ. په دویم پاټک کښې یې بیا زموږ موټر ودراوه. یوه ببر سري خپل سر د موټر په کړکۍ ننه ایست، په لوړ اواز یې وویل: هغه مدرسې والا کوم یو دی؟

ما وویل: زه یم وروه! خدمت ښییه.

له موټره یې کښته کړم. هماغه د اول پاټک کانې دلته هم راباندې وسوې. خو دا ځل یې جیبونه راته بیخي تش کړل. شپه مې په ښار کښې د یوه خپلوان کره وه. یو څه پیسې مې ځنې پور کړې. پر سبا یې د کلي په لور روان سوم. له کندهاره هاخوا هم خبره هماغه وه. هرځای پاټکونه او د لارویانو شکول. غرمه د کجکي بازار ته ورسېدم. د هلمند سیند مې ولید، چې لکه دروند سړی کرار روان و. پر سیند باندی د لرګیو زوړ پول د موټرانو د تېرېدو پر وخت، لکه د بوډا سړي اواز لړزېده او ګرېږده. باري موټر پرې نه سو تېرېدای. بار به یې کوزاوه او بیا به یې لږ لږ په لاسي ګاډیو کښې ورتېراوه. هلته تر پخوا کورونه ډېر سوي وو. بازار هم لوی سوی و. دوه دېرش دوکانونه خو ما وګڼل. د بازار په منځ کښې د زمینداورو اډې خوا ته روان وم، چې چا راباندې بږغ وکړ: عبدالستاره!

شا ته مې وکتل. اکا و. هغه په کجکي بازار کښې د پرچون دوکان جوړ کړی و. تر مازدیګره ورسره په دوکان کښې کښېناستم.

نژدې ماښام کلي ته ورسېدو. کور مو بدل سوی و. د مېلمنو یوه لویه کوټه پکښې زیاته سوې وه. د سرای په منځ کښې یوه دوکانچه جوړه وه، چې شین چمن پکښې ولاړ و. مخې ته یې د شبی د ګلانو پټی و. د شبیو بوی ان د سرای په درګاه کښې د سړي په سپږمو لګېده. یوه هفته مې په کلي کښې تېره کړه. هلته هم وضع چندانې ښه نه وه. د حزب او حرکت د قومندانانو تر منځ اخ و ډب روان و. زموږ د کلي قومندان په حرکت کښې و. هغه د اکا انډیوال و. زما له راتګه چې خبر سو، یوه شپه یې له اکا سره میلمه کړم. د مېلمنو لویه کوټه یې په ټوپکوالو ډکه وه. د کوټې په بر سر کښې قومندان پېښې غځولې وې. په څنګ کښې یې د پنځه لس- شپاړس کالو یو تک سپین لغړ زنی هلک ناست و. هغوی به یو د بل په غوږ کښې سره پسېدل او بیا به یې خندل. قومندان به له خندا سره د هلک پر ورنونو ګوتې ټینګولې.

ډوډۍ چې خلاصه سوه، د ماخستن لمونځونه مو په جمع سره وکړل. وروسته هغه سپین هلک له څو نورو کسانو سره ووت. څو شېبې وروسته په سره کمیس کښې یوه نجلۍ کوټې ته را ننوته. اوږده ویښته یې تر ملا پورې خوشې کړي وو، شونډې او غومبري یې سره کړي وو، سترګې یې تورې کړې او پر تندي باندې یې شین خال وهلی و. ورسره یو سړی دوتار په لاس او بل ډول پر غاړه هم راننوتل. اکا په غوږ کښې راته وویل: وه هلکه ګوره، چې څه ونه وایې. قومندان صایب دغه بنډار ستا لپاره جوړ کړی.

زما بیخي باور نه کېده، چې زموږ په کلي کښې دې داسې بې شرمه نجلی پیدا سي. چې ښه مې په ځیر ورته وکتل، هماغه لغړ زنی هلک و. ساز شروع او هلک میدان ته سو. عجیبه چمونه یې کول. تاو راتاو به سو. تیونه به یې وښورول. ساز به تېز سو او دی به هم ورسره تېز وڅرخېد، بیا د ساز له درېدو سره د یوه ټوپکوال مخې ته کښېناست. هغه به له جیبه شنه لوټونه راوکښل، د هلک پر سر به یې تاو کړل او هوا ته به یې وشیندل. ما اول ورته په حیرانی سره کتل؛ خو وروسته مې ورنه کرکه وسوه. اکا ته مې وویل: زه ستړی یم، ځم بیدېږم.

سبا ماښام له تورکي سره د کلي جومات ته تلم. هغه پر لاره راته وویل، چې دلته هر قومندان همداسې هلکان لري.

لمونځ چې مو وکړ، ملا امام موعظه شروع کړه. د جهاد په باب یې څو ایتونه تلاوت کړل. بیا یې څو حدیثونه هم بیان کړل، ویې ویل، چې د حزب اسلامي د یوه کس وژل، د شورویانو د درېو تنو د وژلو اجر لري. حزبیان کافران دي.

هغه ډېرې خبرې وکړې. ټول غلي ناست وو.

ما وویل ملا صاحب حزبیان خو زموږ ستاسې مجاهد ورونه دي. ته څنګه پر هغوی د کفر فتوا کوې؟

هغه راته نېغ وکتل. تورکي مې لاس ټینګ کړ. ملا وویل: هغوی باغیان دي. د اسلامي حکومت امر نه مني. هغوی بغاوت کړی. د باغیانو وژل روا دي.

ما نور څه ونه ویل.

تورکي راته کیسه وکړه، چې د حزب ملایان هم حرکت والا کافران بولي. دواړه د یو بل پر ضد جهاد کوي.

عجیبه خبرې مې اورېدلې. پلانکي قومندان د پلاني لور په زوره وکړه. بل قومندان د شپې د یوه سړي کور ته ورولوېد، د هغه ښایسته زوی یې په زوره بوت. اکثرو خلکو به خپل تنکي زامن، چې یو څه ښکلي به وو، د نجونو په شان په پرده کښې ساتل. ځینو خو خپل زامن، تر هغو چې ږیرې یې راتلې، د خپلو هغو خپلوانو کره استول، چې کورونه به یې د دوی تر کورونو یو څه امن وو. په دې یوه هفته کښې مې داسې شیان ولیدل او واورېدل، چې کلی کور راباندې وغمېدل. ادې هم لکه چې په ما پسې مریضه سوې وه، زما په ورتګ رکه روغه سوه. چې هر څه مې ورته وویل، چې دکوټې ډاکترانو ته به دې بوزم. ویې ویل چې یه اوس ښه یمه.

بېرته کوټې ته لاړم. یو څو میاشتې چې تېرې سوې، د طالبانو تحریک جوړ سو. زموږ د مدرسې ځینې طالبان هم په تحریک کښې وو. هغوی راته کیسې کولې، چې څنګه یې د لارو د غلو پاټکان لرې کړې دي. له قومندانانو څخه یې وسلې راټولې کړي او په کندهار کښې یې شریعت جاري کړی. د هلکانو ګډول، سروذ، د کرکانو او سپیو جنګول، قمار، ټول غیر شرعي کارونه یې بند کړي دي. زه څو وارې ورغلم، چې ما هم جهاد ته ولېږي؛ خو مشرانو ویل، چې ستا ږیره سمه نه ده راغلې. ما به تر هر اوداسه وروسته په هېنداره کښې د خپلې ږیرې نوي راوتلي نري تارونه په خوند سره کتل. زړه مې غوښت، چې ږیره مې ژر ګڼه سي او مخ مې پټ کړي، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم، هغه بې شرمی ختمې کړم، چې په خپل کلي کښې مې لیدلې وې.

دوه کاله مې بې غمه خپل سبقان وویل. زموږ یوه استاد مولوي سمیع الحق نعماني صاحب پر ما او عبدالهادي ډېر مهربان و. هغه پر ګردو مهربان و. زبردست عالم و. په تقریر کښې یې بیخي جوړه نه وه. موږ به اکثره وخت د مازدیګر او ماښام د لمونځونو تر منځ په هغه

راتېولېدو، د هغه خبرو ته به مو غوږ نیوه. نعماني صاحب پخوا د پنجاب په یوه لویه مدرسه کښې مدرس پاتې سوی و؛ خو اوس راغلی و، چې افغان طالب العلمانو ته تدریس وکړي.

هغه ویل: افغانان ډېر غیرتي خلق دي؛ د همدې د پاره خو ما د پنجاب لویه مدرسه پرېښوده، دلته کوټې ته رالم، چې د افغان بچو له خدمت اوکم.

هم د هغه خبرو راته خوند راکاوه او هم یې لهجه. مولوي صاحب د سوات و. د ((نسته)) پر ځای به یې ((نیشتې)) ویل. دا یې عادت و چې د خبرو پر مهال په خپله ګېه مې وریجې ږیره کښې یو ځل ښی او بیا چپه خوا ګوتې تېرې کړي. ما نېغ ورته نسو کتلی. شنې سترګې یې خورا اثرناکې وې. سپین پراخ تندي او سره او سپین غومبرو ته به یې چې هر چا وکتل، ویل به یې چې مولوي صاحب نوراني سړی دی. نورو استادانو بحث ورسره نه سو کولای. دی په دلیل او خبرو کښې بې ساری و. د هغه کالي او دستار مې هېڅ کله خیرن نه وو لیدلي. غیر له سپین رنګه یې بل رنګ کالي نه اغوستل. یو خوږ عطر به یې هر وخت استعمالاوه، چې بوی یې د سنځلو د ګلو په څېر نرم و. ځینو نورو استادانو به هم عطرونه استعمالول؛ خو د هغوی عطرونو تېز بوی درلود او د سړي نفس یې ورتنګاوه. پر ما او عبدالهادي د نعماني صاحب خاص نظر و. کله کله به یې موږ ته اوراد او وظیفې راکولې. موږ دواړو به هم د هغه درسونه په دقت زده کول.

په دې دوو کلونو کښې افغانستان ته تګ راتګ زیات سوی و. په میاشت کښې به خامخا یو چا د کلي حال رارساوه. د طالبانو درېیم کال لا نه و شروع، چې یوه کلیوال خبر راکړ، چې د مور ناروغي زیاته سوې ده. بیا کلي ته ولاړم. دا ځل چې له سرحده واوښتم د پخواني پاټک پر سر د طالبانو سپین بیرغ رېپېده. د پخوانو پاټکیانو غلا او شکول مې رایاد سول؛ خو دا ځل، چې تلاشی ته یې ودرولو، یو توري لنګوټې والا ځوان موټر ته راوخوت . د سنت په طریقه یې ښه پوره سلام واچاوه. بیا یې وویل: ستړي مه سئ، پر لاره خو به مو څه تکلیف نه وي لیدلی؟تر تلاشی وروسته یې ښه په عزت رخصت کړو.

دې کار نو داسې خوند راکړی و، چې ښواکه مې په لوړ ږغ وویل، دوا دې سه ملا عمر صاحب له دې امارت سره. له بولدکه تر کجکي پورې مې بل پاټك ونه لید.

ادې خورا ډنګره او بې سېکه سوې وه. ما ته یې همدومره وویل چې زنانه تکلیف لري. د سیمې پر ډاکترانو او اخوندزاده ګانو ګرځېدلې وه؛ خو علاج یې نه و سوی. چا ورته ویلي وو، چې اپرېشن غواړي. اکا ته مې وویل، چې ادې به کوټې ته بوځم.

هغه وویل: دومره پیسې به له کومه کې، پر اپرېشن خو ډېرې پیسې لګېږي.

ما وویل: یو څه به ته راکې، څه به زه په کوټه کښې پورکم.

هغه وویل: زه خو اوغانی لا ولله که لرم.

چورت مې خراب و. بله ورځ مې د پلار د اکا زوی ته کیسه وکړه. هغه وویل، چې ورو‌ره له اکا څخه دې خپل حق وغواړه. دا دومره کلونه، چې دې ځمکه ورته پرېښې وه، لږه ګټه خو یې نه ده کړې. هر کال څومره تریاک کیږي؟ یاره لس منه خو یې دا سږ کال ټول کړي.

د هغه خبره راته لکه د اختر زېری و. بیګاه مې اکا ته د حق خبره وکړه.

هغه راته وموسېد، ویې ویل: وراره ګله دومره سبقان دې وويل؛ خو لکه چې ملا نه سوې.

تورکي کټ کټ وخندل. د هغه د مور تور غومبري هم سره وخوځېدل، خوله يې جينګه سوه، ژېړ مردار غاښونه يې راښکاره سول.

ما تندی ورته تریو کړ. تورکي او تورې بلا ته مې وکتل. اکا ته مې وويل: په دې کښې نو د سبقانو څه کار. خپل حق مې دی.

هغه ولاړ سو. څادر یې واچاوه. ویې ویل: ته لا کوچنی یې، پر دې خبرو دې سر نه خلاصیږي. ما سره ستا حق نسته. که نې منې ورسه له حاجي مولوي څخه پوښتنه وکه.

بې له دې چې زما ځواب واوري، ژر يې لمانځه ته نيت وکړ.

ما وويل: که لوی یم، که کوچنی، خپل حق درنه غواړم.

سبا سهار د حاجي مولوي صاحب کور ته ولاړم. هغه زموږ د کلي ملا امام و. کیسه چې مې ورته وکړه، هغه راڅخه پوښتنه وکړه: ستا پلار څه مهال شهيد سو؟

ما وويل : زما نه يادېږي، ما بيخي ليدلی نه دی.

هغه بيا وپوښتل: نيکه دې څه وخت مړ سو؟

ومې ویل: د اتو نهو کالو به وم، چې نيکه مړ سو.

مولوي صاحب وويل: مطلب دا چې پلار دې تر خپل پلار د مخه مړ سوی؟

ما سر وښوراوه: هوکې.

هغه په پسته ژبه وويل: ملا صاحب! اکا دې ريښتيا وايي. ستا حق نه کيږي.

ما وپوښتل: ولې؟

هغه وويل: بس همدا د ميراث حکم دی. که زوی تر خپل پلار مخکې ومري، مېراث نه ورته رسېږي.

توکل مې پر خدای وکړ. بله ورځ مې مور کوټې ته بوتله. کمپ ته ورغلو د عبدالهادي دوی په کور کښې مو واړول. د هغه مور زما له ادې سره ډاکټر ته ولاړه. دوه زره کلدارې خو پر هغه ورځ په ټسټونو ولګېدې. ډاکټر وويل، چې پنځلس زره روپۍ يې د اپرېشن خرچه کيږي. دنيا راباندې غمېدلې وه. نه پوهېدم چې څه وکړم. مدرسې ته ولاړم. ماښام نژدې و. اودس مې وکړ. د مولوي نعماني صاحب برغ مې واورېد: عبدالستاره په خيرونه. کله رالې؟

زه ولاړ سوم. د هغه لاس مې په غبرګو لاسو ونيو او ښکل مې کړ.

هغه تر مټ ونیوم ویې ویل: رازه! مانزه ته وخت شتې سو منته به ګپ شپ سره ولګوو.

ورسره رهي سوم. مولوي صاحب وویل: هلکه سه چل دې؟ ولې خفه یې؟

ما وویل: نه یم خپه.

هغه وویل: بچیه ما درته کتل، خی خپه دې پینزه وارې وینزه. که خفه نه وې؛ نو ولې به دې داسې کول هه؟ وایه سه چل دې؟

ما ورته د مور د مریضی کیسه وکړه. هغه راته څو اوراد راوښوول، چې دا تر هغې پورې تکراروه، چې زړه دې مطمین سي. خدای مهربان دی هر څه به اسانه سي.

سبا سهارتر لمانځه وروسته زه په ذکر لګیا وم، چې نعماني صاحب راغی. بیا یې تر مټ ونیوم او له ځان سره یې رهي کړم. په یوه ګوښه ځای کښې یې شل زره کلدارې په لاس راکړې، ویې ویل: شابه دا واله، د مور بې بې علاج دې پې وکه.

ما وویل: دومره پیسې به بیا زه له کومه پیدا کم، چې بېرته یې درکم؟

هغه وویل: خدای لوی ذات دې. یو سبب به درله وکي. او که وم نه شو؛ نو ما دربخلي. بس په مانزه کې راله دعا ګانې کوه، همدا مې بس دي.

د مور اپریشن وسو. هغه جوړه سوه. تر اپریشن وروسته یوه هفته نوره هم د عبدالهادي دوی په کور کښې پاته سوو. د ادې د اپرېشن ټکونه چې یې واخیستل، کلي ته ولاړو. دا ځل مې یوه شپه وکړه. پر سبا یې بېرته رهي سوم. زړه مې غوښتل، چې ژر مولوي صاحب وګورم. د هغه احسان غوټې مات کړی وم.

څه موده پس ته مې له نعماني صاحب څخه پوښتنه وکړه، چې دومره ډېرې پیسې یې څنګه راکړې او له کومه یې کړې؟

هغه وویل: د الله تعالی دربار ډېر لوی دې. چې سه ورنه وغواړې درکوي یې؛ خو چې په اخلاص سره یې وغواړې. هماغه اوراد چې مې تا ته خودلي وو، پخپله مې هم ورد کول. بس الله راسره مدد وکو. که نه تا له خو پته شتې، چې زما دومره تنخواه نیشتې.

د هغه خبرو راته شک پیدا کړ، چې دی ولي نه وي. یومازدیګر ډېر خپه وم، له یوه انډیوال څخه مې نسوار واخیست. ماښام نعماني صاحب په غوږ کښې راته وویل: بچیه په نسوارو غم نه غلطیګي. د خدای ذکر وکه، چې زړه له دې سکون رایشي.

زه هېچا نه وم لیدلی، چې نسوار مې واچاوه؛ نو مولوي صاحب څنګه خبر سو؟ دا خبره مې له عبدالهادي سره شریکه کړه.

هغه هم راته خپله همداسې یوه کیسه وکړه، ویې ویل: یوه شپه احتلام سوی وم. نیمه شپه پاځېدم. حمام ته ولاړم. بایلر نه و لګېدلی. ما وې که اوس بایلر ولګوم، څو چې اوبه تودېږي، نور طالبان به راویښ سي، بیا به راباندې پوه سي؛ نو په یخو اوبو باندې مې غسل وکړ. زه هم هېچا نه وم لیدلی؛ خو سهار مولوي صاحب راته وویل: بچیه په شرع کې څه شرم. یخو اوبو سره مه لامبه، چې بیمار نه شې.

له ځينو نورو هلکانو مو هم ورته کيسې اورېدلې وې. په زړه کښې مې د هغه مينه ورځ تر بلې زياتېدله. زه او عبدالهادي به چې يوازې سو؛ نو د ده پر صفاتو به مو خبرې کولې. عبدالهادي هم هغه ته ډېر احترام درلود.

يوه ورځ زموږ د مدرسې يو طالب العلم، چې په افغانستان کښې يې جهاد کاوه، شهيد سو. د هغه جنازه چې يې راوړه، موږ ورته ژړل. د نيکه تر مرگ وروسته دا اول ځل و، چې جنازه مې لېده. د هغه مخ مې وليد. تک سپين، ان شونډې يې هم سپينې وې. ما گومان کاوه، چې هغه بيده دی. زړه ته مې نه لوېده، چې مړ به وي. کفن يې د ټټر په حصه کښې په وينو سور و. ما اورېدلي و، چې د شهيد وينه نه دربېږي. سخته مې خوا بده وه. د گردو انډيوالانو له سترگو اوښکې روانې وې.

نعماني صاحب راغی. د جنازې لمونځ مو په ده پسې وکړ. شهيد مو دفن کړ. مولوي صاحب موعظه وکړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. ويل يې: ما اوليدل چې بعضې طلبا جاړې. ما هم وجړل؛ خو د شهيد دپاره مې نه دي جړلي. ما د زان د پاره وجړل، چې الله پاک ولې زه شهيد نه کړم. د شهادت دغه غټه درجه يې ولې ما له رانه کړه.

هغه د دستار په شف باندې خپلې اوښکې پاکې کړې. ږغ يې ژړغونی و. ويې ويل: د اعلای کلمة الله په لاره، چې سوک شهيد کيگي، هغه مړ نه دي، هغه جوندی دي. که تاسو وپوېږگئ، چې هغه اوس سومره خوشاله دي؛ نو ټول به د خدای نه شهادت وغواړئ. اوس به ملايکو د هغه په قبر کې جنت له کړکی جوړ کړې وي. هغه به د جنت تماشه کوي او د الله شکرانه به ادا کوي، چې دغه مقام يې ورله ورکړې.

د صحابه وو د جهاد کيسې يې وکړې، چې څنگه به يې په اسلامي جذبه پر کفارو حملې کولې، په هره غزوه کښې به ځومره ملايک د مجاهدينو مرستې ته راتلل. په دعا کښې يې په وار وار ويل: يا الله ما له شهادت راکه. يا الله چې په بستر کې د بې غيرتی مرگ راله رانه کې.

ما او عبدالهادي به هروخت مولوی صاحب ته زاری کولې، چې جهاد ته مو ولېږي؛ خو ده به ويل چې وخت به يې راسي.

د امريکې جنگ چې شروع سو، موږ ته يې اجازه راکړه. موږ ورغلو؛ خو طالبانو د کندهار په قول اردو کښې تم کړو. مشرانو راته وويل، چې تاسې نابلده ياست، همدلته پاتې سئ. درې هفتې په کندهار کښې وو؛ خو دوې شپې مو هم په يوه ځايگي کښې تېرې نه کړې. هره شپه به مو ځای بدلاوه، چې د امريکايانو له بمباری بچ سو. هماغه کور چې برايي به مو په کښې تېره کړې وه، پر سبا يې ويشتل کېده. زموږ ډېر انډيوالان همداسې په بمباريو شهيدان سول. موږ نو ارمان کاوه، چې يو ځل دې امريکايان پر ځمکه په لاس راسي، بيا به ورسره گورو. اخر ټول وتښتېدل. هر څوک په خپله مخه ولاړل. زه هم کلي ته ولاړم.

په کلي کښې خورا گډوډې جوړه وه. د طالبانو مشران تښتېدلي وو. بيا هماغه حرکتيان په ولسوالی کښې دېره وو؛ خو دا ځل د حزب اسلامي قومندانان نه وو، چې ورسره ډغرې ووهي. د حزب قومندانان ټول له طالبانو سره ولاړ وو، چې اوس فراره سوي وو. د حرکت قومندانانو نوې کانې پيل کړې وې. د خلکو موټران به يې په زوره بيول، چې دا موټر طالبانو درکړی. ان د خلکو ټېکټران او موټرگاټان (موټرسيکلونه) يې هم ولجه کړل. زموږ د کلي له يوه سړي يې غويان هم بيولي وو. هر قومندان ځان ته بنديخانه درلوده، هر څوک چې يې بد اېسېدل، پکښې وابه يې چول. زيات کسان يې په ډبولو معيوبان کړل. ډېر خلک يې بې پوښتنې، بې محکمې شهيدان کړل. په هېڅ شي يې صرفه نه کوله. څوک نه وو، چې پوښتنه وکړي. په دې څو کلونو، چې زه کلي ته نه وم تللی، ډېر شيان بدل سوي وو. کاريزونه اکثره وچ سوي

وو. ډېرو کسانو خپل د انارو او انګورو باغونه نړولي وو، چې ترياک پکښې وکري. د اوبو لپاره يې برمې وهلې وې. دوی ورته بوړۍ ويله. څو ورځې چې تېرې سوې، بيا د هلکانو ګډول او د کرکانو ساتل او جنګول پيل سول.

پـه کلي کښې يوازې په دې باندې خوښ وم، چې له مور سره وم. که نه خو هره ورځ يې راباندې کال تېرېده. د خلکو ناروا وې او بدعتونه د زغملو نه وو. نور خو لا پرېږده، چې د تورې بلا پيغورونو بيخي په تنګ کړی وم. يوه ورځ چې کور ته ورغلم، زما له ادې سره يې هسې کيسه پيل کړه: ها د شيرينو په زوی خبره سوې؟

مور مې وويل: نه څه پېښه سوې دي؟

پـه ملنډو يې وويل: نور نو څه وسي؟ مدرسې ته تللی و، چې مولوی ځنې جوړ سي؛ خو اوس لنډغر ګرځي. د يوې اوغانۍ پيدام نه لري.

مور مې غلې وه.

هغې بيا وويل: د طالبانو هغه امربالمعروف والا نه و، چې دکرکانو پـه سر يې د تورکي ورېښتان خرييلي وو، هغه چاړواکو نيولی. تورکۍ وايي مام زړه ورباندې يخ کړ. ښه مې وډباوه.

بيا يې کټ کټ وخندل.

هغه پوهېدله، چې دغه کيسې پر ما بدې لګېږي؛ خو له کسته به يې هر وخت همداسې کيسې کولې. ته وا دا به د بي بي سي راډيو وه. له هرځايه، له هرڅه خبره وه. په کور کښې د هغې له لاسه وخت راباندې نه تېرېده او د باندې د خلکو چلند راباندې غمېده.

د ژمي دوې مياشتې چې تېرې سوې، د پوجيو وخت راورسېد. ترياک دې ورک سي له دومره خوارۍ سره. پوجي نو داسې کېږي، چې د ترياکو د بوټو له منځه نور وابښه للون کېږي. چېرته چې د ترياکو بوټي ګڼ وي، کوچني او کمزوري دا يې کښل کېږي او غټان يې پرېښوول کېږي. له هغه وخته چې د ترياکو بوټي د ګوټې د يوه بند په برابر سي، تر څو چې له لوېښته اوړي، پنځه- شپږ وارې پوجي کېږي. پوجيګر د سهار تر لمانځه وروسته پر دوو پښو ورته کښېني، ان تر غرمې پورې همداسې اخته وي. بيا چې د غرمې ډوډۍ يې وخوړه بېدېږي، پر دريو بجو راکښېني. تر چايو او د ماسپښين تر لمانځه وروسته بيا تر ماښامه کار کوي. ياره خلک خپل اولاد دومره نه نازوي، څومره چې ترياک نازوي. په يو حساب خو دوی هم نه دي ملامت. که نور هر څه وکري، د واټرېمپ د تېلو پيسې نه باسي. يوازې ترياک دي، چې د دوی ګوزاره پرې جوړه ده. د پوجيو په موسم کښې ګرده خلك خپل زامن له مکتبو څخه اوباسي او پوجي ورباندې کوي. استادان هم ورته خوشاله وي، دوی هم ښېغمه پر خپلو ځمکو کار کوي.

اکا مې هم خپله ځمکه کرلې وه او هم يې د بل سړي ځمکه په نيمايي نيولې وه. هغه سړي بوړۍ نه درلوده. اکا به له خپلې بوړۍ د هغه ځمکه اوبوله. د تېلو او موبلينو پيسې، تخم، کود هرڅه يې په نيمايي سره پرې کول. اکا پخپله په کجکي بازار کښې خپل دوکان ته ته، تورکۍ يې هم ښوه؛ نو ماته يې وويل، چې پر پوجيګرو وګرځم او د چايو او ډوډۍ غم يې وکړم. د پوجيو له غمه چې خلاص سو، د نېش وهلو وار راورسېد. دا نو د ثور د منځ شپې وې. ګرمۍ بيخي بلا کړې وه. د نېش وهلو کار تر پوجيو هم سخت و. اته، نه کسه نېشګر به سره خوا په خوا ودرېدل او د پټي له يوه سره به يې تر بل سره په تلو تلو کښې د ترياکو پر غوزو نېشونه وهل. پر سبا يې بيا د همدې ترياکو شېدې په ترياکيو کښې راټولولې. د ترياکو ترخه وږم له لاندې او سوځنده لمر له پاسه، د سړي سر داسې ګنګساوه، لکه نېشه چې يې کړې وي.

ځوانان له نورو ولایتونو، ان له کابل او لغمانه هم د کار لپاره زموږ سیمو ته راتلل. دوی ته مو په مزدوری کښې پیسې نه ورکولې. هغوی به هم په حاصل کښې پینځمه یا شپږمه برخه شریکان وو. عجیبه خلک وو، ټوله ورځ ستومانه کار او د شپې تر یوولس – دولسو بجو پورې ورقې. دوی هم زموږ د کلیوالو چمونه زده کړي وو. حسابي توره د هر یوه زده وه. دا نو خورا سخته لوبه ده. د ګردو دوه پینځوس ورقو حساب به نیسې، چې د کوم رنګ کومه ورقه تللې ده او کومه یې له چا سره پاته ده، که دې حساب غلط کړ؛ نو تاوان درځي. د پتاسو غابونه وو، چې خالي کېدل به، د شنو چایو ترموزونه به یو په بل پسې تشېدل. زه حیران وم، چې دوی ولې خپل وخت پر دې عبثو کارونو تېروي. د دوی حافظه دومره ښه وه، چې د ګردو ورقو حساب یې په ذهن کښې ساتلی سو؛ نو که سبقان یې ویلي وای، هرڅه به یې څومره ښه زده سوي وو.

تریاکو یو بل غم هم جوړ کړی و. مقتدیانو به خپلو امامانو ته په زکات او سرسایه کښې تریاک ورکول؛ نو ځکه امامتې خورا ډېرې سوې وې. پخوا به که په یوه کلي کښې یو یا دوه جوماته وو، اوس پینځو شپږو ته رسېدلي وو. ورسره نشه یان هم زیات سوي وو. د چرسو څکول خو نوره معمولي کیسه وه. هر مازیګر د دوکانو مخې ته چرسیان راټولېدل او سګرټیان به یې لګول. په هر کور کښې د تریاکو کڅوړې هر ځای پرتې وې. کله خو به ځینو هلکانو، چې له مور او پلار سره به یې لانجه کړې وه، د ځان وژلو په نیت به یې دومره تریاک وخوړل، چې بېسده به کلینیکو ته وړل کېدل.

له چارواکو سره هم اکثره همدا چرسیان، پوډریان او جوارګر ولاړ وو. د دوی ګزمې به چې پر هر چا پېښې سوې؛ نو تاوان به یې خامخا وراړاوه. کله به چې امریکایان ورسره راتلل؛ نو سم د سرې زامن به ځنې جوړ سو؛ خو دلته بیا بل غم و. یو نه یو کس به یې خامخا امریکایانو ته په لاس ورکاوه، چې دا القاعده دی. ځینې کسان خو یې ان ګوانتانامو ته استولي وو. د امریکایانو په لیدو ډېر ځورېدم. ځان راته بد اېسېد، چې زه د سرکوزو په شان ورته ګورم او دوی بې غمه ګرځي.

په کلي کښې مې دویم کال هم همداسې تېر سو. د تریاکو راټولول، چې خلاص سول، بیا وزګار سوم. نور نو بیخي وخت نه راباندې تېرېده. له خلکو سره مې هم نه وه جوړه. هر مازدیګر به د زاړه ښار غونډۍ ته تلم او د ماښام تر اذانه پورې به هورې کښېناستم. زوړ ښار زموږ د کلي په څنګ کښې و. دا د یوې لویې کلا پاتې شونې وې، چې په منځ کښې یې یوه نیغه غونډۍ ولاړه وه او چارچاپېره یې نړېدلي دېوالونه. هر دېوال یې پنځه شپږ سوه ګزه به اوږد و. په هر ګوټ کښې یې د نړېدلو برجونو نخښې ښکارېدې. سپین ږیرو ویل، چې دا د امیر کروړ ښار و؛ ځکه خو یې زوړ ښار باله. دوی ویل، چې ډېر کلونه پخوا امیر کروړ یو پاچا تېر سوی. داسې ښکارېدل، چې پخوا به د دې غونډۍ پر ځای کومه کلا ولاړه وه؛ ځکه چې ځای ځای پکښې ګچ او اومې خښتې ښکارېدلې. ځینو کسانو پکښې کیندنې هم کړې وې. خلکو ویل، چې یو نیم کس ته سره زر او زاړه لوښي په لاس ورغلي دي. یو مازدیګر پر غونډۍ ناست وم، چې د کاریز موغري د کلي یو ځوان راغی، زما خوا ته کښېناست. هغه ولي محمد نومېده. پلار یې امریکایانو په ګوانتانامو کښې بندي کړی و. کله کله به مې له هغه سره د زړه خواله کوله. هغه هم هرچا ته حال نسو ویلای؛ نو ځکه به ما ته راته. ولي محمد راته وویل:

ـ شریکه دې شین سترګو ته دې پام دی؟

ما وویل: هوکې، ښه یې وینم؛ خو څه وکړو؟ څه مو له لاسه نه دي پوره.

ـ په دهراوت کښې طالبان سره راغونډ سوي دي.

ـ نو ته څه وایې، چې هورې ولاړ سو؟

ـ شریکه زما خو ورته سودا ده، چې ولاړ سم.

ـ کليوالو ته به څه وايو؟

ـ په کلي کښې به ووايو، چې مور د بلې ناوې دايرې ته ځو، چې سبقان ووايو.

بله هفته دواړه د دهراوت خوا ته وخوځېدو.

مور ته مې په پټه وويل، چې زه بېرته کوټې ته خپلې مدرسې ته ځم؛ خو چې نورو ته حال ونه وايي.

د دهراوت په غرونوکښې له طالبانو سره يوځای سو. هغوی به له ولي محمد سره له پخوا پېژندل، ځکه خو ښه ټينګ روغبړ يې ورسره وکړ. څو ورځې يې راته د راکټ او ثقيل د استعمال ټرېننګ راکړ. د لاسي بمونو او د ټانک ضد ماينونو په چم يې هم بلد کړو. ما د وسلو استعمال ژر زده کړ. ولي محمد هم بد نه و؛ خو هغه يوڅه ډارن و. پر دويمه هفته خبر راغی، چې د امريکايانو قواوې پر دې لاره تېرېږي. موږ ورته ځانونه تيار کړل. په يوه دره کښې په کمين ورته کښېناستو. دا نو يوه تنګه دره وه، چې د هسکو تورو غرونو په منځ کښې لکه لوی ښامار اوږده غځېدلې وه. درې په بر سر کښې څو لارې لرلې؛ خو دا بل سر يې يوه لاره درلوده، چې دښتې ته وتله. لاندې نرۍ لاره او په خوا کښې يې سيند و. موږ د درې په همدې سر په يوه پېچومې کښې دوه ځايه د ټانک ضد ريموټ والا ماينونه ښخ کړل. د ماين په فيوز پورې مو دوه مزي وتړل. مزي بيا په يوه ټيکلي پورې تړل سوي وو. له ټيکلي څخه دوه نور مزي يوې اويا امپيرې بټرۍ ته ورغلي وو. بټرۍ مو هم د ماين تر څنګ ښخه کړه. د ماين پر برابر د غره يوه ډبره مو په رنګ باندې سره کړه. مخامخ د درې په بله ډډه کښې يو عرب مجاهد زموږ له څو انډيوالانو سره پټ سوی و. ريموټ د عرب مجاهد په لاس کښې و. زموږ انډيوالانو ته يې د ريموټ استعمال ورزده کاوه. موږ ته يې په ټرېننګ کښې راښوولي وو، چې څنګه د کفارو اول موټر، سرې ډبرې ته ورسېد، بايد د ريموټ تڼۍ کښېکاږو.

د درې په دواړو خواوو کښې زموږ يو- يونيم سل مېړونه پټ وو. له ما سره راکټ و. د سهار لمونځونه، چې مو وکړل، په مورچو کښې کښېناستو. لمر ختلی و، چې د امريکايانو د موټرو غرهار مو واورېد. زړه مې ټوپونه وهل. خورا خوشاله وم، چې نن مې د جهاد ارمان پوره کېده. شېبه وروسته د هغوی اول ټانك زما له مخې تېر سو. زه د غره پر سر د يوې ډبرې شاته پټ وم. موږ ته مشرانو ويلي وو، چې څنګه د امريکانو پر اول موټر ماين پټاو سو، تاسې به ډزې پيلوئ. د کتار په سر کښې دوه خړ امريکايي ټانګان روان وو. وروسته پنځه – شپږ برګ رېنجر موټران تېر سول، چې ماين پټاو سو.

د الله اکبر نارې پورته سوې. ما د راکټ ډز وکړ. د يوه رېنجر منځ مې په نخښه کړی و. ګرز سو، سرې لمبې ترې پورته سوې. ژر مې بل راکټ ورته برابر کړ. وروسته موټر مې هم وويشت. زموږ انډيوالانو د ثقيل ضربې کولې. له لاندې د امريکايانو بوغارې پورته وې. د هغوې مرمۍ زموږ شاوخوا ته پر ډبرو منښتې. پوه نسوم، چې څونه وخت مو سره وډزول؛ خو يو وخت مو پام سو، چې د هغوی له خوا مرمۍ نه راځي. د تکبير په نارو ورښوه سوو. له هغو موټرانو، چې ما ويشتلي وو، د خړو لوګيو په منځ کښې لا د اور کوچنی لمبې ولاړېدې. ښه ورنژدې سوم. د اول موټر په منځ کښې پينځه کسه وطني امريکايان سوځېدلي وو. د دويم رېنجر د مخ بانټ او انجن لادرکه و. په سيټ کښې يې يوازې د يوه کس دواړه لينګې پر سوځېدلې چوکۍ سکاره سوي وو، نور بدن يې د موټر له خلاصې دروازې د باندې ځوړند و. د موټرانو په دوړاو خواو او د سيند په څنډه کښې بلا ډېر مړي پراته وو. نور انډيولان مې پر مړيو ګرځېدل او وسلې يې راټولولې؛ خو ما سيل کاوه. يو چا ږغ وکړ:

هلئ دلته راسئ. دا خو ژوندی دی.

په منډه د کتار پای سر ته ولاړو. یوه امریکایي پر اړخ پروت و. خپله پښه یې ټینګه نیولې وه، بوغارې یې وهلې. یوه پایڅه یې له ورانه تر پوندې پورې په وینو سره وه. زموږ یو مشر راورسېد. امریکایي یې پر مخې پرې ایست. د خپل واسکټ له جیبه یې چاړه راوایسته. د هغه د وسپنیزې خولۍ تسمه یې غوڅه کړه. خولۍ یې ایسته سیند ته ګوزار کړه. د هغه پر شا باندې یې خپله چپه پښه کښېښووه. د چپ لاس دوې ګوتې یې د امریکایي په سترګو کښې ورومنډې. نورې ګوتې یې د هغه په تندي او سر کښې ټینګې کړې او سر یې پورته خوا راقات کړ.

امریکایي ژړل. چیغې یې وهلې. په خپله ژبه یې څه ویل؛ خو موږ پرې نه پوهیدلو.

مشر الله اکبر وویل، د هغه پر ستوني یې چاړه تېره کړه. وینې دارې وهلې. مشر د هغه سر بیخي غوڅ کړ. بیا یې پرې شوی سر تر ویښتو ونیو. پورته یې کړ. پر مخ باندې یې ناړې ورتو کړې. ما نور ورته نسو کتلای. بوږنېدلی وم. مخ مې بلې خوا ته واړاوه.

یوه انډیوال مو پاس له غره څخه چیغه کړه: هلئ چې طیارې راغلې. ځانونه پټ کړئ.

مخ په بره مې منډه کړه. یوې سوړې ته ورسېدم. پکښې ورننوتم. شېبه نه وه تېره، چې ګړزهار سو. داسې درنې چاودنې وسوې، چې غر یې له غره سره وښوراوه. د سوړې له چته څو ډبرې راخطا سوې. سوړه له دوړو ډکه سوه. ما ویل اوس به غر راباندې چپه سي. چې ګړزهار چوپ سو راووتم. امریکایانوخپل موټران په بمونو ویشتلي وو. له ګردو موټرانوڅخه تور دودونه پورته وو. زموږ ځینې انډیولان هم په بمانو لګېدلي وو. څوک شهیدان او څوک ټپیان سوي وو. د امریکایانو مړي تري تم سوي وو؛ خو د وطني امریکایانو جسدونه هماغسې پراته وو.

په کلیو کښې د امریکایانو جاسوسان زیات وو. مشرانو راته وویل، چې اوس به خامخا ډېره قوا را پسې راسي او تلاشي به وکړي؛ نو ټول به سره خواره سو. چې بل عملیات مو کاوه، بیا به خبر درکړو.

یوه پنجابي ډاکټر زموږ د ټپیانو علاج وکړ؛ خو د پینځو کسانو ټپونه سخت وو. مشرانو ما ته وویل، چې ته خو په کوټه کښې بلد یې؛ نو ته به له څو نورو انډیوالانو سره دغه ټپیان کوټې ته ورسوې. ټپیان مو په دوو ډاټسنو کښې واچول، روان سو. یو څه مزل مو کړی و، چې د تور سرو ژړا و فریادونه مو واورېدل. لږ وړاندې مې پر لاره د یوه ماشوم تور پلاستیکي بوټ ولېد. موټر مو ودراوه، زه ورکښته سوم. یوه ډنګره توره پښه په بوټ کښې وه. پښه تر زنګانه لاندې غوڅه وه. د دوو هډوکو سپین سرونه د پلو په منځ کښې ښکارېدل. ټوله پښه او د بوټ یوه څنډه په توربخونو سرو وینو لړلې وه. نوکي بره د غره په لمن کښې څو مېږو او وزو بوغارې کولې، ها خوا دې خوا یې ترهېدلې منډې وهلې. زه ورروختم. هورې د لس دولسو کالو ماشوم ټوټه ټوټه پروت و. کالي یې داسې پرې پرې وو، چې ته وا چا به په چړې پرې کړي وي. سر او مخ یې ګرده سوځېدلي وو. ګرد سره د پېژندلو نه و. سترګې یې راوتلې وې. د سترګو ژورغالي یې داسې ښکارېدې لکه په تناره کښې، چې سرې سکروټې پرتې وي. ګرده بدن یې زخمي زخمي وو. د غوخې پښې له ټپه یې ټینګه تور بخونه وینه د ژېړو وښو پر سر نری لاره جوړه کړې وه. ښایي له ماشوم سره به د خپلو مېږو د لوړې غم و؛ ځکه خو یې ترې واښه په خپلو وینو اوبه کړي وو؛ خو واښه خونخواره نه وو، وینه یې نه وه ځېښښلې. څو ګامه بره ډبرې داسې سوځېدلې وې، چې لا هم تاو ځنې لتېده.

شا و خوا ته د څو مېږو او وزو مړي هم پراته وو. د هلك مړی مو په موټر کښې واچاوه. د درې په سر کښې د لس پینځه لسو کورونو یو کوچنی کلی و. امریکایانو پر دې کلي هم بمان غورځولي وو. شپږ اوه کوره یې خچ پچ کړي وو. تور سرې، کوچنیان او سپین ږیري یې ګرد سره تر خاورو لاندې کړي وو. د کوچنیانو او تور سرو بوغارو کلی په سر اخیستی و. د نړېدلو کورونو له منځه خړ دودونه لتېدل. کلیوالو د خاورو په کوټو کښې خپل عزیزان لټول. د لوښو ټوټې او د نیالیو نیم روغ نیم سوځېدلي ټوکران یې له خاورو راایستل. د کلیوالو اروا هم په

موږ نه وه خبره، چې امریکایانو ته مو لاره نیولې ده؛ خو دې بې غیرتانو داسې ظلم ورباندې کړی و. سخت درد راغلی و، چې ډېرې موږ ورسره وهو؛ خو کسات یې له تور سرو اخلې. پر ځمکه ولله که رانه خلاص سي؛ خو څه وکړو اسمان ته مو لاس نه رسي.

زما خوا هغه امریکایي ته بده وه، چې زموږ مشر یې سر غوڅاوه؛ خو د کلیوالو حال چې مې ولېد، پوه سوم، چې پر کفارو رحمېدل غلط دي. ما په سټلایټ ټېلفون کښې مشر ته خبر ورکړ، چې د کلیوالو مرستې ته دې څوك راولېږي. د هلك مړی مو راکښته کړ. څو تنه کلیوال زموږ خوا ته راغلل. هر یوه له بل څخه پوښتنه کوله: څوك دی؟ ودې پېژانده؟

چا وویل: دا کالي خو یې د ګلالي دي.

بل یې هغه ټونګه کړ: غلی سه، چې مور یې راغله.

شېبه نه وه تېره، چې یوه په عمر پخه ښځه راورسېده. چې ښه رانږدې سوه، ویې پوښتل: دا څوك دی؟

ټول غلي وو.

هغې د خلکو په منځ کښې ځان ته لاره جوړه کړه، د مړي خوا ته کښېناسته، د هلك د څیرې لستوني له منځه یې د هغه مټ ته لاس یووړ. د تاویز بند یې په ګوتو راکښ کړ، تاویز یې راوایست، یو دم یې چیغه کړه: وه خدایه!

په خپل مخ باندې یې د څپېړو باران جوړ کړ، نارې سورې یې پیل کړې: وه د ګلالي پلاره! څه سوې؟ بوره یې کړم. چېرته یې ځان راورسوه.

درګرده یې چیغې وهلې، په غبرګو لاسونو یې پر سر خاورې بادولې، ویښته یې شکول، د مړي پر ټټر یې سر لګاوه، بیا پورته کېده. د لیونیانو په شان یې څو ګامه بره منډې وهلې، بېرته راګرځېده، بیا بلې خوا ته ځغسته، بېرته د مړي څنګ ته راتله. څو نورې تور سرې راورسېدې، هغه یې ټینګه کړه. ما نور ځان نسو ټینګولای. اوښکې مې بې اختیاره وبهېدې. مخ مې موټر خوا ته کړ. د لونګۍ په شف باندې مې اوښکې پاکې کړې. موټر ته وختم. د لاس په اشاره مې موټروان پوه کړ، چې حرکت وکړي. تر ډېره ځنده ټول غلي وو. په موټر کښې داسې چوپتیا وه، لکه په هدیره کښې چې وي.

له انډیوالانو سره مې د غرو پر لارو دوه ورځې مزل وکړ، ایله چې کوټې ته ورسېدو. په کوټه کښې زموږ نور انډیوالان ډېره وو. هغوی ټپیان یوه هسپتال ته یوړل. زه د مدرسې پر لور رهي سوم. چې څنګه مدرسې ته ورسېدم پر عبدالهادي مې سترګې خوږې سوې.

د مولوي صاحب پوښتنه مې ځنې وکړه. هغه وویل، چې مولوي صاحب ډېر یادولې. دواړه ورغلو. ما ورته د خپلې تورې کیسه وکړه.

مولوي صاحب پر اوږه وټپولوم، ویې ویل: زه پوهېدم چې ته به د ما ارمان پوره کیې. خدای دې اجرونه درکي.

بیا مې پر کلیوالو د امریکایانو د بمبارۍ کیسه ورته وکړه. د هغوی له سترګو اوښکې روانې سوې.

تر څو ورځو پورې د عبدالهادي د پوښتنو له لاسه په عذاب وم: امریکایان څه ډول دي؟

د خنزير غوښه يې خوړله؟

بربنډې مېرمنې ورسره وې؟

وايي چې دوی په ولاړو بولې کيې؟

په رښتيا امريکايان د قران په پاڼو کونه پاکيي؟

داسې پوښتنې يې کولې، چې زه يې بيخي حيران کړی وم. ما وويل، چې زه خو د هغوی په منځ کښې نه وم، چې په هرڅه يې خبر اوسم.

بله ورځ يې وويل: اورېدلي مې دي، چې چارواکي عيسويان سوي دي، دا رښتيا ده؟

ما وويل: نور خو مې نه دي ليدلي؛ خو زموږ د کلي قومندان لا لمونځ کاوه.

ـ وايي ټول شراب چښي؟

ـ نېخه (نه يم خبر). له شرابو يې خدای خبر؛ خو ټول چرسيان او پوډريان ورسره ولاړ دي.

څو ورځې وروسته ما غوښتل، چې بېرته له انډيوالانو سره دهراوت ته ولاړ سم. د دهراوت په غزا کښې زموږ مشر يو څو اوغانی په لاس راکړې وې. بيا چې کوټې ته راتلم شل زره کلدارې يې د جېب خرڅ لپاره راکړې. د مولوي صاحب هغه پور مې نه و پرې کړی، چې د ادې د علاج لپاره يې راکړی و؛ نو ورغلم، چې حسنه يې ورکړم او د خدای پاماني ورسره وکړم. د مدرسې په انګړ کښې څو کسه طلبا تر مولوي صاحب راچاپېر وو. هغوی پوښتنې کولې او مولوي صاحب يې ځوابونه ويل. زه چې يې ولېدلم، راولاړ سو. طلباو ته يې وويل: شابه تاسې اودسونه وکړئ، ماخام نيږدې دې.

پخپله له عبدالهادي سره زما خوا ته راروان سو. ما ورته پيسې ونيولې. هغه راته حيران وکتل. موسکی سو. ويې ويل: دا چي شې دي؟

ما وويل: استاده! دا هغه پيسې دي، چې تاسو زما د مور اپرېشن ته راکړې وې.

پر اوږه يې لاس راکښېښوو. په خندا يې وويل: خه، خه. نو ته د همدې د پاره راغلې وې؟

ـ نه استاده، سبا له خيره زما انډيوالان بېرته ځي. زما نيت و، چې ورسره ولاړ سم. راغلم چې رخصت واخلم.

هغه د تسبو اړول بس کړل، ويې ويل: دغه راکټ او ټوپکې خو هرسوك چلوې شي. ته او عبدالهادي بل کار له جوړ يې.

ما وويل: پوهېږم، استاده تاسې غواړاست، چې په مدرسه کښې پاته سم. سبقان مې شروع کم.

ـ نه بچيه. نن سبا د تعليم نه جهاد ډېر اهم دې.

ـ زه هم جهاد ته ځم کنه.

سترګې یې زما له سترګو لرې کړې. د مدرسې د مینارې سر ته یې، چې د مازدیګر لمر روښانه کړی و، وکتل. لویه ساه یې واخیسته، ویې ویل: تاسې باید د بمونو جوړول زده کړئ. زه به مو وزیرستان ته بوزم. هلته به نور مجاهدین ټرېننګ درکړي. دا کار هر سوك نشي کولای. ما ته پته شته، چې تاسې دواړه دا کار یادولې شې.

ما ورته کړه: استاده! عبدالهادي به درسره ولاړ سي؛ خو زه بېرته ځم. مور به نورې غزاګانې وکو.

زما خبرې یې راپرې کړې: بچیه! جنګ له مازغه پکار دي. هر سوك بیا مازغه نلري. په ګولۍ باندې به یو کس ولې؛ خو ستا په یو بم باندې به شل پینزه ویشت کسه کفار ختمیګي؛ نو ته پخپلهووایه کوم کار فایده مند دی؟

د ماخستن تر لمانځه وروسته مو هم تر ډېر ناوخته پورې خبرې وکړې. مولوي صاحب د اصحابو د جهاد ډېرې کیسې وکړې. د حضرت سلمان فارس کیسه یې وکړه، چې د خندق په غزوه کښې یې رسول الله (ص) ته د خندق د کیندلو مشوره ورکړې وه او د عقل په مرسته یې قوي دښمن مات کړی و.

زه یې قانع کړم، چې د هغه خبره ومنم. زه او عبدالهادي چې د خوب لپاره د هغه له کوټې څخه وتلو، ما بیا ورته پیسې مخې ته کښېښووې. مولوي صاحب وویل: سبا د تا انډیوالان افغانستان ته زي؟

ما وویل: هو استاده!

ـ نو دغه پیسې ورکه، چې د تا مور بي بي ته یې ورکي.

ـ استاده! هغه به په پیسو څه وکي. دا تاسې واخلئ خپلو بچو ته یې ولېږئ.

هغه زما سر ښکل کړ. سترګې یې داسې وځلېدې، لکه تر ژړا د مخه چې د سړي په سترګو کښې اوښکې ځلېږي.

ویې ویل: ګوره عبدالستار جانه! ته زما د زوی په شانتې یې. قسم دی، چې د زوی نه راله مخکې یې. واله دا پیسې دې مور بي بي له ولېګه. ما له د هغې دعا هر سه دي.

د بابا تر مرګ وروسته دا اول ځل و، چې پلرنۍ مینه مې محسوسه کړه. پر هغه باندې رښتیا لکه اولاد ګران وم. د هغه لاسونه مې ښکل کړل. هېڅ کله مې د چا په لاسونو کښې داسې ګرمي نه وه لیدلې. ګومان مې کاوه، چې زړه مې ویلېږي. زړه مې غوښتل، چې چیغه وکړم، ټوپونه ووهم، والوزم. لکه یو درونډ بار مې چې له اوږو څخه لرې سوی وي، همداسې ځان راته سپك ښکارېده. زړه مې ویل، چې دی انسان دی که ملایك؟ له خدایه مې داسې موقع غوښته، چې د استاد احسان ورادا کړم.

سبا د سهار تر لمانځه وروسته د دهراوت انډیوالانو ته ورغلم. پیسې مې ورکړې. د کلي نوم او د اکا نوم مې هم وروښود، چې پیسې وروړسوي. په نخښنه کښې مې د جیب دسمال، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو، ورکړ چې زما مور ته یې ورکړي.

درېیم څپرکی

ورځ راباندې کال تېرېده. عبدالهادي کور ته تللی و. هغه چې راسره و، ګومان مې کاوه، چې ټول خپلوان راسره دي؛ خو په دې ورځو کښې پوهېدم، چې یوازې یم. ادې مې ډېره یادېده. دلته له نورو مجاهدینو سره بلد سوی وم؛ خو هغسې مې له هېچا سره نه لګېده لکه له عبدالهادي سره چې لګېده.

کله کله خپل وطن ته حیرانېږم. زموږ ښارونه پاخه سړکان نه لري؛ خو په میرانشاه کښې ان ورو کلیو ته هم سړکان تېر سوي وو. زموږ کلی د کجکي بند ته ډېر نژدې پروت دی؛ خو برق مو نه درلود. میرانشاه ته خدازده له کوم ځایه راته؛ خو ان لرو درو ته هم د بجلي تارونه غځېدلي وو.

میرانشاه سخت غیرتي خلك لري؛ خو یو کار یې پر ما ښه نه لګېږي. چې کلیو ته ولاړ سې، ښځې او نارینه په ګډه په خپلو پټیو کښې کار کوي. پر ښځو باندې وابښه شکوي، مال پیایي، ځینې خلك خو په ښځو باندې لو هم کوي. خو دوی بیا لکه د کوټې خلك نه دي، چې خپلې ښځې بازار ته پرېږدي. په ستر کښې ښه ټینګ دي. هر څوك د ځان پاچا دی. ټوپك او برېت دوی ته د فرض و سنت حیثیت لري. هېڅوك بازار ته تش لاس نه ورځي. لکه د پخوانو خلکو کیسې، چې بابا مې راته کولې، دوی هم هماغسې پر ټېر باندې د مرمیو کتار تړي. کلاشینکوف ته دوی ماشین وایي او دومره یې ښکلي جوړوي، لکه ناوې چې سینګار کړې. دوه درې دانې ججورې په شنه او سره رابرټېپ باندې سره خوا په خوا تړي. په ټوپکو پورې ځوندې، غمي او کوچنی هینداري لګوي، لکه زموږ خلك چې رخچینې (خولی) سینګاروي، دوی هماغسې شوقي ټوپکې جوړوي. ته وا چې مېړانه به په برېت پورې وي. څومره چې د چا برېتونه غټ وي، هماغومره د خلکو ښه ایسېږي. برېتور مېړونه خپل برېتونه د شړشمو په تېل غوړوي؛ خو دربغه چې دا خلك ږیرې خریي. له ملا صاحبانو او سپین ږیرو پرته نور څوك ږیره نه پرېږدي. که د ځوان پر مخ دې ږیره ولیده؛ نو پوه سه چې هغه د مدرسې طالب العلم دی.

دلته د پاکستان حکومت نه چلېږي. یو پولیټیکل چې یې بولي سته، هغه هم خدای خبر، چې څه کوي او څه نه کوي. قانون د خلکو خپل قانون دی. هماغه جرګې دي، نرخ دی او رواج دی. دوی دښمني ته بدي وایي. داسې کس به پیدا نه کړې، چې له چا سره یې بدي نه وي. بس هرڅوك چې پر خپل دښمن وریښس سو، ولي یې. داسې ورځ به نه وي، چې د میرانشاه په بازار کښې مړي ونه سي. خلك وایي، چې دلته د ((کیپات)) په نوم یو خوستوال و، ۹۹ مړي یې کړي وو. خلکو له هغه څخه د مېړانې اتل جوړ کړی و. اوس هم چېرته چې د غیرت خبره کېږي؛ نو د کیپات نوم ضرور ورسره یادېږي.

په بازار کښې د وسلو ډېر دوکانونه سته. له تمانچې څخه رانیولې تر راکټ او ثقیله پورې، ان توپ او هاوان هم پکښې خرڅېږي.

زموږ مرکز د بازار په څنډه کښې حقانیه دارالعلوم دی. دغه مدرسه زموږ د کوټې د مدرسې په څېر د مرمرو په ډبرو نه ده پوښل سوې. دېوالونه یې له سمیټي خښتو جوړ دي. پر غولي باندې یې پخې خښتې لګېدلي دي. د مدرسې ناظم پنجابی دی؛ خو پښتو یې زده ده، هغه هم داسې چې (ړ) او (ژ) یو شان تلفظ کوي او (ښ) لکه (ش) ادا کوي. په دې دریو میاشتو کښې، چې زه او عبدالهادي دلته یو، مولوي نعماني صاحب دوه ځله زموږ پوښتنې ته راغلی دی. دا ځل چې له خیره راسي همدلته به پاته سي.

دلته هم ښه تکړه علما سته. موږ سبقان وایو او بمان جوړوو. د مدرسې شا ته بل لوی سرای دی، چې د ناظم له کوټې څخه لاره ورته تللې ده. د ناظم د کوټې له دړګاه سره پیره دار ناست وي، یوازې هغه کسان بل سرای ته ورپرېږدي، چې مخصوص کارتونه لري. دغه سرای یوه لویه دړګاه د سړك خوا ته هم لري. دړګاه له خورا درنې او ډبلې وسپنې جوړه ده. کمزوری سړی یې په یوازې سر نه سي پورې کولای. دغه دړګاه هم پیره دار لري او یوازې زموږ خپلو موټرانو ته د ننوتو اجازه ورکوي. په سرای کښې څو لوی لوی ګودامونه سته. په هر ګودام کښې درې څلور مازدا لارۍ ځایېږي. د ټولو کوټو کونجیانې له ناظم سره وي. له مدرسې سره په لګېدلي دېوال پورې زموږ ورکشاپ پروت دی. د

ورکشاپ په اوږدو کښې یو اوږد مېز ولاړ دی. شاوخوا ته په دېوالونو پورې وسپنیزې الماری لګېدلي دي. ټروټیل،سي فور (C4)، ټي ان ټي، پټن PTN، د بېرنګانو مردکي، د ټټاری مېخونه، رابر ټېپ، او څو ډوله نري او ډبل مزي په الماریو کښې جلا جلا ایښوول سوي دي.

موږ څو رقم بمان جوړوو. یو ټایمر والا بم دی. د دې بم فیوز په مزو باندې یوې ګړی پورې تړل کېږي. ګړی چې پر هر وخت برابر کړې، هماغه وخت د مزو دواړه سرونه سره لګېږي او فیوز چوي. د فیوز په چولو سره ټول بم پټاوېږي. ټایمر بمان معمولاً د غوړو په ټیمانو یا په بخار دېګونو کښې لګوو، بیا یې د بایسېکل شاته او یا په رېړیو کښې ږدو. دغه بم والا بایسېکل یا رېړی پر داسې لارو دروو، چې د کفارو موټران پر تېرېږي.

ټي ان ټي داسې باروت دي، چې پټاو سي په ثانیه کښې ۹۵۰۰ متره واټن وهي. هر شی چې مخې ته یې ورسي، ټوټې ټوټې کوي یې. نورو باروتو ته که اوبه وروړسي، بیا سم کار نه کوي؛ خو پر دې باندې اوبه تاثیر نه لري.

پټن بیا تر ټي ان ټي لا نامي دي. دا په ثانیه کښې ۱۲۵۰۰ متره مزل کوي. د خپل خواوشا ټول شیان په چرو بدلوي. بیخي لکه ګرنېټ (لاسي بم)، چې هره ټوټه یې د ګولی کار کوي، دا هم له هر شي څخه ګولی جوړوي. تك سپین لکه واوړې دي. چې په لاس کښې یې ټینګ کړې، لکه واوره سره غونجېږي. داسې ښه بلېږي، چې شنې لمبې څنې خېژي؛ خو دود نه لري.

موږ د فدایانو په واسکټونو او موټرانو کښې له همدې موادو کار اخلو. شپږ کیلو پټن د هر واسکټ په لاندېني وت کښې ګرد چاپېره هواروو. شاوخوا ته یې د واسکټ په بل وت کښې د بېرینګ چرې او د ټټاری مېخونه اچوو. یو کوچنی فیوز د پټن په منځ کښې لګوو، چې له دوو سرونو یې نري تارونه راوتلي دي. دغه تارونه په یوه بټن پورې نښلوو. هر وخت چې فدایي کفارو ته ورنږدې سو، بټن کښېکاږي، سم له واړې فیوز پټاو کېږي او ورسره پټن چوي. په واسکټ کښې هر مېخ لکه مرمی الوزي او چې پر هر چا ولګېږي؛ نو کار یې ورسموي.

په موټرانو کښې هم له PTN څخه کار اخلو. موټران یا له افغانستانه راځي یا یې همدلته رانیسو. د افغانستان نقلي پلېټونه راسره ډېر دي. ځینې غله له افغانستانه د غلا موټران دلته راولي او له دې ځایه غلا کړي موټران هلته بیایي. زموږ کسان له هغوی څخه موټر رانیسي، پلېټونه یې الېشوي او موږ یې د فدایانو د حملو لپاره برابرو. غله هم د پاکستان له ملیشو سره لاره لري او هم د افغانستان له پولیسو سره، دواړه د پیسو سپي دي. غله چې یو څو روپۍ ورته ونیسي، هر څه تېروی سي. غله دغه فدایي موټران هر ځای ته، چې موږ ورونېیو، بیایي؛ خو زموږ یو دوه کسه انډیوالان هم ورسره ځي، چې بیا غداري ونه کړي.

موټر چې موږ ته راسي؛ نو زموږ مستري انډیوالان ورباندې لګېږي. سیټونه، سوېچبورډ، د دروازو پوښونه او ټولبکس یې خلاصوي. بیا موږ په درېو ځایونو کښې پټن ږدو. د موټروان تر سیټ لاندې، په ټولبکس کښې او تر سوېچبورډ لاندې. درې واړه ځایونه په نریو مزو له یو بل سره نښلوو. شاوخوا ته یې ټروټیل، ګرنېټ، د ((بي ام یو)) ګولی، د ((هاوان)) او ((ار پي جي)) مرمی او نور شیان ږدو. د موټر د دروازو منځ هم په مېخونو ډکوو. فیوز د موټروان تر سیټ لاندې لګوو، چې پخپله فدایي ټوټې ټوټې سي او پس له حملې د پېژندلو نه وي. پخوا به مو د فیوز مزي په یوه بل شي پورې نښلول، چې په ریموټ باندې کار کوي؛ خو اوس امریکایان له خپلو موټرانو داسې یو شی خپروي، چې ګردچاپېره په پېنځوس مترو کښې ریموټ کار نه کوي؛ نو اوس د فیوز مزي د سوېچبورډ له یوه سوېچ سره هم نښلوو. که ریموټ کار ونه کړي، فدایي به دغه سوېچ کښېکاږي.

درې میاشتې نورې هم تېرې سوې. په مېرانشاه کښې مې شپږمه میاشت پوره سوه. درې میاشتې مخکې چې عبدالهادي کور ته ولاړ ښېرته رانغی. مولوي نعماني صاحب وویل، چې هغه اوس مدرسې ته هم نه ورځي. پلار یې د کندهار په ښار کښې خپل کور جوړ کړی او کېږه یې وړې وه.

عبدالهادي پخپله ښه غیرتي ځوان و؛ خو پلار یې زما د تره په شان ټول عمر پر کور تېر کړی و.

ما ویل مولوی صاحب به له هغه خپه وي؛ خو داسې نه و.

نعماني صاحب وویل: ((د مور و پلار خدمت هم د جهاد اجر لري))

مولوی صاحب خورا لوی زړه لري؛ خو زه له عبدالهادي پر دې خپه وم، چې یو رخصت یې هم رانه وانه خیست. ان یو ټېلفون یې هم راته ونه کړ. ما ځو وارې ورته زنګ وواهه؛ خو ټېلفون به یې هر ځل بند و. ګومان کوم هغه وېرېده، چې زه ورته ټینګ نه سم، چې ښېرته راسه؛ ځکه خو ټیلفون به یې هر وخت بند و.

په دې درېو میاشتو کښې، چې عبدالهادي را څخه تللی و، دومره ښه و چې مولوي صاحب دلې و. هغه هره جمعه کور ته ته. دوې شپې یې تېرولې او بیا ښېرته راته. کله کله کوټې ته هم ته. هورې یې ډېرې شپې کولې. تېر ځل چې کوټې ته تللی و، زموږ یو کلیوال یې په مدرسه کښې لیدلی و. هغه ورته ویلي و، چې زموږ د سیمې ګردې ناوې طالبانو فتح کړي دي، یوازې د کجکي بازار د چارواکو په لاس کښې دی.

د نعماني صاحب په راتګ سره د طلباوو شمېر زیات سوی و. طلبا به دلته هم هماغسې پرې راټولېدل، لکه په کوټه کښې چې به راټولېدل. زما وخت اکثره په سبقانو تېرېده. په دې ورځو کښې مو فدایان بیخي لږ سوي وو؛ ځکه خو د بمانو او فدایي واسکټونو جوړولو ته دومره ضرورت نه وو.

یوه ورځ نعماني صاحب وانې ته بوتلم. دا د جنوبي وزیرستان مرکز دی. هلته یوه لویه مدرسه وه. د فدایانو ټرېننګ هم هورې کېده. موږ اکثره وخت واسکټونه دوی ته استول او یا فدایان تر ټرېننګ وروسته مېرانشاه ته راتلل او موږ به واسکټونه ورکول. د ټرېننګ خونې ته ننوتو. پنځه شپږ تنه فدایان ناست وو، تې وې ته یې کتل. په تې وي کښې یو سورمخی بیزو وزمه سړی، چې توربخونه دریشي او سره نیکټایي یې اغوستې وه، د یوه قره قلي خولی والا تر څنګ ناست و. سورمخي ږیره او برېتونه خرییلي وو، سرتور سر ناست و. د هغه بل پر تن بیا سپین کالي او شنه چپنه وه، مې وریجې ږیره او برېتونه یې همدومره وو، لکه لس شپې د مخه چې یې خرییلي وي. دوی د یوې لویې کوټې په بر سر کښې ناست وو. په دا بل سر کښې یې نور رنګ رنګ دریشی والا پر چوکیوناست وو. په منځ کښې یوه دنګه غنم رنګه لغړه ښځه، چې یوازې شرمګاه او تیونه یې پټ وو، نځېدله. نورو ورته چکچکې وهلې. د ښځې ژېړ بخوني اوږده ویښتان پر اوږو یې پراته وو او د هغې له تاوېدو سره په هوا کښې چورلېدل. هماغه هلك مې رایاد سو، چې زموږ د کلي د قومندان په کور کښې نځېده. په تي وي کښې، چې سورمخی ښکاره سو، ټرېننګ والا په کوم بټن کښې ګوته ووهله. تصویر همداسې ولاړ پاته سو. ټرېننګ والا له رنګه پنجابیانو غوندې و؛ خو پښتو یې ویله. له فدایانو څخه یې وپوښتل: دا سوك دې؟

ټولو په یوه ږغ وویل: شیطان بوش.

هغه بیا وپوښتل: دا بل یې سوك دې؟

بیا ټولو د تجوید د شاگردانو په شان یو ځایي وویل: مرتد کرزی.

هغه بیا پر بڼو گوتې ووهلې. بل تصویر راغی. ویې ویل: دا چې گېډگي دا سوك دې؟

_ د کرزي رندی لور ده.

نعماني صاحب تر لاس ونیولم، له کوټې څخه ووتو.

ما ورته کړه: استاده! دا خلك څه ناروا کارونه کیږي؟ ولې په فدایانو داسې شیان گوري؟

_ د دې دپاره چې پوې شي، چې کافران سه سه کارونه کیږي.

_ تاسو خو ویل، چې تې وي او سي ډې ناروا دي.

_ ناروا دي؛ خو گوره بچی! دلته مطلوب اهم دې. زمونگه مطلوب گډا نه دې. زمونگه مطلوب د تې وي کتل نه دې. زمونگه مطلوب هغه کسان دي، چې دقسې کارونه کیږي. فدایان چې د دوی کارونه په خپلو سترگو ویني، بیا به یې باور رایشي، چې مونگه رختیا ویل.

زما زړه ته نه لوېدل، چې یو پښتون دې دومره بې غیرته سي، چې لور یې د نورو په مخ کښې لغړه ونخېږي؛ خو د خپل کلي قومندان رایاد سو، چې هلکانو سره یې څه څه کارونه کول. په زړه کښې مې وویل: قومندان چې یې هغسې وي، پخپله به خود همداسې وي.

بیا مې هم باور نه کېده. نعماني صاحب ته مې وویل: دا په رښتیا د کرزي لور وه؟

هغه وویل: ته لا اوس هم شك کیږې؟ تا خو په خپلو سترگو اولیدل کنه.

شپه مو په وانه کښې وه. نیمه شپه راویښ سوم. غسل راباندې اوښتی و. حمام ته ولاړم. که گورم چې له دوو نورو حمامونو هم د اوبو شړپا راځي. زما په گومان په هغه شپه فدایان هم احتلام سوي وو.

یوه ورځ د مدرسې د ناظم کوټې ته ولاړم. نعماني صاحب په کوټه کښې چابك چابك دې خوا ها خوا گرځېده. غومبري یې سره اوښتي وو، پر تندي یې گونځې راغلې وې. خوله پرې راماته وه. د خولې په کونجونو کښې یې سپین ځگ ښکارېده. ناظم ته یې په پنجابي باندې څه ویل. ناظم چوپه خوله ولاړ و.

ما تر دې وخته نعماني صاحب داسې په غوسه نه و لیدلی. وېرېدلی وم؛ خو بیا مې زړه غټ کړ. پوښتنه مې وکړه: استاده خیر خو به وي؟

له جیبه یې دسمال راوایست، د خولې ځگ یې پاك کړ، د تندي خوله یې وچه کړه. موسکی سو، ویې ویل: سه نیشتې. هسې دې بې غیرتانو له په غوسه وم.

_ استاده څوك یادوې؟

ـ هغه په وانه کې چې مو ليدلي وو، هغه فدايانو بې غيرتي اوکړه.

ـ څنګه بې غيرتي؟

ـ ډارېدلي دي. مجاهدينو ان کابل ته بيولي وو. د کفارو ګاډو ته يې رسولي وو، ټول ګاډي تېر شوي دي؛ خو دا دله ګان بېرته تې راغلي دي.

وينه مې په جوش راغلې وه، چې دا څه ناځوانه خلك دي. د دين لپاره دونه کار هم نه سي کولای. هغوی ته مې غاښونه چيچل؛ خو د نعماني صاحب د تسل لپاره مې وويل: استاده! خير دی، نور فدايان به راپيدا سي. زموږ خلك خورا غيرتي خلك دي.

ـ هو بچی! فدايان به خود پيدا شي؛ خو د دوی بې غيرتي اوګوره. ګټلې جنت يې بايلودو.

ـ استاده! که واياست زه به ورسم.

ـ نه، نه. ته به نه ورزې.

ـ ولې استاده! جنت دې پر ما نه لورېږي؟

ـ دا سه وايې؟ جنتونه مې درپېرزو دي.

ـ نو بيا؟

ـ بس، اوس يې وخت نه دې.

دې سره نعماني صاحب په چورت کښې ډوب سو.

پر سبا يې هغه خپل کور ته ولاړ. دا ځل يې پوره دوې هفتې تېرې کړې. زړه مې ډېر تنګ سوی و. هېڅ شي خوند نه راکاوه. لمونځونه مې هم د زړه په حضور نه وو. يو وخت به مې کتل، چې لمونځ مې خلاص کړی، دعا کوم. چې هرڅه به مې فکر کاوه، نه مې رايادېدل، چې کوم سورتونه او کوم ايتونه مې ويلي دي. په ذکرونو مې هم د زړه کرار نه راته. ادې مې ډېره يادېدله. په تورکي او ان په اکا پسې خپه سوی وم. ما ډېر کلونه له هغوی لرې تېر کړي وو؛ خو هېڅکله دومره نه وم خپه سوی. دا نور کلونه يو خو به عبدالهادي راسره و، د زړه حال به مو يو بل ته سره ويل او بل به اکثره وخت پر سبقانو لګيا وو؛ ځکه خو په مسافرۍ چندانې نه پوهېدم. اوس نو نه مې د راز ملګری درلود او نه مې سبقانو ته زړه کېده. چې راولاړېدم، سر راباندې ګرځېده. پر سترګو مې توره شپه راتله. تر نيمو شپو خوب نه راته. سهار بيا په وچ زور راکښېناستم، خوب مې نه سر کېده. ټول ژوند راباندې غمېدلی و.

نعماني صاحب چې راغی، لکه زما پر حال چې خبر وي، مازديګر يې تر لاس ونيولم. د مدرسې يوې څنډې ته يې بوتلم. له دېواله سره پر سميټي خښتو کښېناستو. مسواك يې له جيبه راوکيښ، د غاښونو په صفا کولو لګيا سو. ويې ويل: سنګه چل دې، ولې خفه يې؟

ـ استاده! ادې مې ډېره رايادېږي. زړه مې تنګ دی.

نعماني صاحب غلی و.

ما وویل: که ستاسو اجازه وي، یو څو شپې به کلي ته یوسم.

هغه ولاړ سو. ورو ورو په ګرځېدا سو. سر یې کښته نیولی و. مسواك یې تر غاښ لاندې ټینګ کړی و.

بیا مې وویل: هسې هم زموږ سیمې ازادې سوې دي. څه خطره به راته نه وي.

هغه بیا هم غلی و. اوږده شېبه په چوپتیا کښې تېره سوه. ګومان مې وکړ، چې مولوي صاحب راڅخه خپه سو. ما څمکې ته کتل. غوښتل مې، چې څه ورته ووایم. د هغه سونګېدا مې واورېده. پورته مې وکتل. له جیبه یې دسمال راوایست. پزه یې پاکه کړه. په سترګو کښې یې اوښکې ډنډ وې.

ودرېدم. د هغه لاس مې ونیو. ومې پوښتل: استاده خیریت خو به وي؟

په غریو نیولي ږغ یې وویل: بچیه نه مې درته ویل؛ خو مجبور دې کم. مور بې بې به دې اوس په جنت کې وي. هغې خپل عمر تا له دروبخل.

ـ دا څه وایې؟

ـ هو بچیه. هغه یې شهیده کړه.

ـ چا؟

ـ امیریکنز.

باور مې نه کېده. دا مې څه اورېدل. نور مې د ژړا مخه نه سوه نیولی. نعماني صاحب په غېږ کښې ټینګ کړم. په ژړغوني ږغ یې وویل: انا لله و انا الیه راجعون.

خبره داسې وه، چې چا امریکایانو ته زما خبر ورکړی و، چې عبدالستار بم جوړوي. هغوی زموږ پر کور بم غورځولی و. زما ادې، اکا او د هغه ګرده کورنۍ یې ګرد سره شهیدان کړي وو.

دا خبرې په کوټه کښې زموږ یوه کلیوال نعماني صاحب ته کړې وې.

د ماښام تر جماعت وروسته نعماني صاحب پر ټولو ږغ وکړ، چې زما د شهیدانو لپاره دې دعا وکړي. هغه راته د شهادت فضیلتونه بیان کړل. ډېر تسل یې راکړ. د صبر د اجرونو په باب یې ډېر څه راته وویل. خو زما زړه چېرته صبرېده.

وروسته نعماني صاحب د امریکایانو کیسې وکړې، چې دوی اصلاً د اسلام د ختمولو لپاره راغلي دي. دوی غواړي چې ټوله دونیا یهودان شي.

بېگاه مې په خوب کښې ولیدل، چې ادې ناسته ده، ما یې پر زنګانه باندې سر ایښی دی. هغه زما ویښته په ګوتو ږمنځوي او د جنت د باغونو، د شېدو رودونو، د میوو او مانیوکیسې راته کوي. د شهادت د فضیلت په باب هماغه خبرې، چې مولوي صاحب راته کړې وې، ادې هم هماغه خبرې راته کوي. بیا مې ولیدل، چې ادې له ما سره په مدرسه کښې ده. په لمانځه کښې هغه مخته کېږي او موږ ټول ورپسې درېږو. زه له ځان سره وایم: دا څه کوي؟ د ښځې امامت کله روا دی.

بیا وایم: یه زه غلط سوی یم. د نارینو امامت نه دی روا. لمونځ چې خلاصېږي، د امریکایانو هلیکاپټر راځي، د مدرسې په سرای کښې کښېني. ادې ورځي، هلیکاپټر ته ورخېژي. زه پوښتنه کوم: ادې چېرته ځې؟

هغه وایي: نانیه زه ځمه. زه له دې مجاهدینو سره جنت ته ځم.

هلیکاپټر پورته کېږي. زه حیرانېږم، چې دا څه کیسه ده.

سهار مې نعماني صاحب ته د خوب کیسه وکړه. هغه وویل، چې د دې خوب اوله نیمه رحماني ده؛ خو دویمه نیمه یې شیطاني ده.

سبا تر ماسپښینه پورې یوازې سر ناست وم. زړه مې نه غوښتل، چې له چا سره خبرې وکړم. د ادې یادونه مې په ذهن کښې لر بر کېدل. څومره سختۍ یې وګاللې. اول خو کونډه سوه، بیا د اکا ظلمونه، بیا چې زه رالوی سوم، زما مسافري. هغه دوه کاله، چې زه په کلي کښې ورسره وم، ایله چې یو څه ساه یې سمه وه.

دنیا څومره بې وفا ده؟ اکا مې وګوره. خوارکی په دنیا پسې یې څومره منډې ووهلې؛ خو دی ولاړ او هر څه ځنې پاتې سول. دوکان، بوړۍ، ځمکې، هر څه.

تورکی مې رایادېده. په کوچنیوالي کښې چې به مې واهه. د هغه په مور مې هم خوا بده وه. ګومان مې کاوه، هغه ډېره ګرمه نه وه، هسې یې د شیطان منله، که نه هغه خو هم انسان وه. کوم بني ادم غواړي چې بد واوسي؟

د ماسپښین تر لمانځه وروسته ورکشاپ ته ولاړم. یو واسکټ مې جوړ کړ. د شپږو پر ځای مې اته کیلو پټن پکښې کښېښوول. مېخونه او چرې مې هم ښه پرېمانه پکښې واچول. فیوز مې پکښې ولګاوه؛ خو مزي مې ورپورې ونه تړل. کار مې نژدې تمام و، چې نعماني صاحب راغی. پر اوږه یې لاس راکښېښوو. ویې پوښتل: بهادره! سه کې؟

بې له دې چې له کاره لاس واخلم، ومې ویل: واسکټ جوړوم.

_ چا له؟

_ ځان ته.

_ زان له؟ دا سه وایې؟

_ هو استاده، ځان ته.

ـ نو ولې؟

ـ ولې؟ دا نور فدايان چې يې اغوندي، ولې يې اغوندي؟

ـ يعنې ته ...

څو شېبې غلی و. بيا يې غبرګ رانه چاپېره کړه. پر اوږه يې وټپولم. ويې ويل: زه پوهېدم، چې زما شېر به همدقه کار کيي.

لږه موده دې خوا ها خوا وګرځېد.

بيا يې وويل: ګوره بچی! زه دې منع کومه نه؛ خو هر کار يو پلان غواړي. ته به پلان له انتظار کيې.

ما وويل: استاده! زه ډېر صبر نه سم کولای. زه بايد له امريکايانو بدل واخلم.

ـ نه، پام چې دا خبره ونه کې. جهاد د انتقام دپاره نه، د خدای د رضا دپاره کېګي. بچيه! په دې خبرو دې جهاد مه خرابوه. کفار ستا دخمنان نه دي، دا د خدای دخمنان دي، د نبي کريم دخمنان دي، د قران دخمنان دي.

سبا وانې ته ولاړو. پر لاره د پاکستاني فوجيانو تلاشي وه. زما په بېګ کښې فدايي واسکټ پروت و. زړه مې ټکان کاوه، چې اوس ومو نه نيسي؛ خو څنګه چې زموږ پېکپ يې ودراوه، مولوي صاحب ورته کوم کارت وربښکاره کړ، ويې ويل: دا د مدرسې ګاډی دې.

فوجي سلام وکړ. لاره يې خوشې کړه.

نعماني صاحب ما ته وکتل، ويې ويل: زمونګه فوجيان د علماوو ډېر قدر کوي.

په وانه کښې د مدرسې ناظم ويل، چې ده ته بايد ټرېننګ ورکړو؛ خو نعماني صاحب وويل، چې ټرېننګ ته ضرورت نسته. دی پخپله په هر څه پوهېږي.

پر سبا يې د کابل پر لور روان سو. د خدای پاماني پر وخت نعماني صاحب راته وويل: ګوره بچی! شهادت عجيبه خوند لري. چې سنګه د استشهاديه عملياتو زای له ورغلې، د جنت هوا به درباندې ولګېګي. خوشالی به درله رايشي. ټول غمونه به دې هېر شي.

هغه راته يوه خاصه دعايه هم راوښووله، چې د حملې پر وخت يې ووايم.

زما واسکټ يې له نورو شيانو سره په باري موټر کښې ځای پر ځای کړل. موږ په فلاينګ کوچ موټر کښې سپاره سو. له ما سره دوه نور بلدي انډيوالان راسره سول. يو يې عبدالله نومېده، بل يې اسلام. دوی په لاره کښې ځايونه راښوول، چې دا پلانکی ځای دی، دا پلانکی بازار دی؛ خو ما په دې خبرو پسې سر نه ګرځاوه. زه په خپلو چورتونو کښې ډوب وم. په انګور اډه کښې په سراچه موټر کښې کښېناستو، تر ښرنې پورې پکښې ولاړو. بيا له ښرنې تر کابله په بله سراچه کښې ولاړو. له غزني ها خوا تر کابله سړك نوی ډمبر سوی و. په ارغندې چوك کښې يې تلاشي کړو. پوليس راته په ځير وکتل؛ خو څه يې ونه ويل.

کابل ته چې ننوتو، داسې بیروبار مې ولید، چې په ژوند کښې مې نه و لیدلی. په هر چوك او هر بازار کښې نر او ښځې سره شا په شا او څنگ په څنگ روان وو. یوې نیمې ښځې به برقه لرله، د نورو مازې یو کوچنی ټیکری پر سر و. سخته بې شرمي روانه وه. پیغلو نجونو پتلونونه اغوستي وو. تیونه یې د تنگو کمیسونو له لاندې نېغ نېغ راوتلي وو. پتلونونه یې هم همداسې تنگ وو. کوناټي یې بوك بوك راوتلي وو. تیار لکه د کرزي لور، چې په فلم کښې مې لیدلې وه، هماغسې سینگارونه یې کړي وو. سرې شونډې، تورې سترگې، په سترغلو باندې چا شین، چا سور، چا نور رنگونه وهلي وو. له هر دوکان څخه د سروز اواز پورته و. مازدیگر پېنځه بجې وې، چې کمپنی ته ورسېدو.

له هغه ځایه تر کوره په دوو ساعتو کښې ورسېدو. دغه کور په هود خیلو کښې و. څښتن یې د مجاهیدنو سړی و. اکثره وخت به فدایان همدلته اوسېدل. سړی گلاب نومېده. دوه خوا په خوا سرایونه یې لرل. په یوه کښې د ده کور و، دا بل یې د مېلمنو سرای و. گلاب رېره خرییلې وه؛ خو برېتونه یې وو. د پېنځوسو کالو به و. زلمي زامن یې لرل. هغوی هم د ده په شان رېرې خرییلې وې. لا مو دمه نه وه جوړه، چې گلاب راته وویل: انډیواله ته به داسې وکې، چې زما د زوی سره به د نایي دوکان ته ورشې. دا رېره به دې یو څه لنډه کې.

ما وویل: وروره زما رېره سوچه ده، لا مې لاس پکښې نه دی وهلی.

_ که په ښار کې همداسې وگرځې، پولیس به درباندې شك وکي.

زما د لارې انډیوال، عبدالله وویل: گوره ملا صاحب! خپه کېږې به نه. دا دی زما رېره وگوره. ته وایې ما به په شوق داسې لنډه کړې وي؟ قسم دی چې رېره راته ډېره گرانه ده؛ خو د فرض د پوره کولو د پاره که ترك سنت هم وکو؛ نو باك نه لري.

اسلام وویل: پام دې و، چې په ارغندې کې پولیس والا څنگه درته ځیر و؟

گلاب پر مخ لاس تېر کړ، ویې ویل: ما وگوره. ځان راته لکه ښځه ایسي. که زه د سنت په طریقه رېره پرېږدم؛ نو بیا خو فدایان په خپل کور کې نه شم پټولای. وایي گر ضرورت بود روا باشد.

ناچاره سوم رېره مې لنډه کړه. زما واسکټ درې ورځې وروسته راورسېد. په دې درېو ورځو کښې عبدالله په ښار کښې وگرځولم. یو ځای یې راوښود، چې ښارنو نومېده. لوړ مارکېټونه او لوکس دوکانونه پکښې وو. په منځ کښې یې یو باغ و. دوی ورته پارك وایه. په چمن کښې تر ونو لاندې نجونې او هلکان لاس په لاس سره گرځېدل. یو نیم ځای کښې بیا تر سایه وان لاندې هلکان او نجونې جوړه جوړه سره ناست وو. ځینو پیرکې خوړل، ځینو ایس کریم.

عبدالله په گلفروشی کوڅه کښې څو دوکانونه راوښوول، چې په الماریو کښې یې رنگ رنگ بوتلان او ډبکې پکښې ایښي وو. عبدالله وویل، چې په دې دوکانو کښې شراب خرڅېږي. چاړواکې په بنداړونو کښې شراب څښي او بیا خور و مور سره نه پېژني، چې له هر چا سره یې هر څه وکړل؛ نو ویې کړل. په یو بل دوکان کښې لوی لوی مېزونه ایښي وو، چې څلور سوري یې په څلورو کونجونو کښې او دوه سوري یې د اوږدو څنډو په منځ کښې لرل. پر سر یې رنگ رنگ واړه گېنونه پراته وو. دوه کسه ورته ولاړ وو. لکه لښتې په اوږدو لرگیو باندې یې گېنونه د سوریو خوا ته ټېل وهل.

عبدالله وویل: دا قمار بازان دي. دې ته بیلیارډ وایي، جواري ورباندې کېږي.

ټول ښار په فساد او ناروا‌وو کښې ډوب و. هلته په جومات کښې به اذان کېده او څنګ ته په دوکانونو کښې به سروډ چالان و. لوی لوی جوماتونه وو؛ خو پر لمونځ کوونکو به دوه صفونه هم نه ډکېدل. پر لمانځه به هم څوك سرتور سر ولاړ وو، د چا پر سر به سپينه خولی وه، دستار خو غير له ملا امامه د بل چا پر سر نه ليدل کېده.

بله ورځ عبدالله په وزير اکبر خان کښې راته ځينې کورونه راوښوول، چې د پيتو پوزو ښايستوکو نجونو پکښې تګ راتګ کاوه. هغه وويل، چې دا د چينايانو ګسټ هوزونه دي. دا ګردې چينايي رنډيانې دي. د دې کورو په خوا کښې يو نيم تورې ښيښې والا لنډکروزر او کروزين موټر ولاړ وو. عبدالله وويل، چې دا د چارواکو موټرې دي، دلته د فحاشی لپاره راځي.

د ايسکريم په دوکانونو کښې تې وي ګانې چالانې وې. بربنډې نجونې پکښې نڅېدلې. په کابليانو کښې مې داسې شيان وليدل، چې د امريکايانو بلا دې پر وګرځي. هغوی خو کافران دي، چې هرڅه وکړي باك نه لري؛ خو دا زموږ والا ، چې ځانونه مسلمانان ګڼي، دوی نو ولې داسې کوي؟ اوس پوه سوم، چې نعماني صاحب به ولې دا خبره کوله، چې د کابليانو او امريکايانو مرګ يو شان روا دی.

پر دريمه ورځ د ګلاب زوی د امو څو کرېټونه کور ته راوړل.

کرېټونه چې مو خلاص کړل، په اول کتار کښې يې ام و، لاندې زموږ شيان . ما خپل واسکټ راوايست. غوښتل مې چې فيوز يې ولګوم؛ خو ګلاب وويل، چې بايد تر هغې پورې صبر وکړم، چې د دوی پلان مالوم سي.

مازديګر د ګلاب ټيلفون ته زنګ راغی. ګلاب له چا سره خبرې وکړې. سړی سليم نومېده. هغه له امريکايانو سره ترجمان و. زموږ انډيوالانو هغه ته د هر راپور په بدل کښې پيسې ورکولې. سليم ګلاب ته ويلي وو، چې سبا پر اتو بجو د امريکايانو موټران له څرخي پله څخه روانېږي، پر اتو بجو له هودخېلو تېرېږي.

موږ ټول پلان جوړ کړی و، چې پر شل کمې اتو بجو به وځو، تر سړکه پينځه دقيقې لګېږي. عبدالله به تر سړکه راسره ځي. زه به هلته د هوټل پر تخت کښېنم، چای به راغواړم. پينځه دقيقې، چې اتو ته پاتې سوې، زه به د سړك غاړې ته راسم، ځان به هسې په ټيلفون بوختوم. همدا چې د امريکايانو موټران راورسېدل، زه به واسکټ پټاووم.

لا له کوره نه وو وتلي، چې ګلاب ته بيا زنګ راغی. چا ورته ويلي و، چې نن مازديګر د کرزي موټر هوايي ميدان ته ځي.

زموږ مخکينی پلان پاته سو. زه يې بيا د نايي دوکان ته واستولم. د ګلاب زوی هم راسره و. ږيره او برېتونه يې راباندې وخرييل. سر يې راته داسې جوړ کړ، چې د څټ او تېکونو ويښته يې راته په ماشين باندې بيخي لنډ کړل، پاتې ويښته يې د ګوتې د يوه بند په برابر پرېښوول. تيار د پاکستان فوجي يې را څخه جوړ کړ. توره دريشي او تورې عينکې يې راباندې واغوستلې. د سپين کميس له پاسه يې سره نيکټايي هم راوتړله. ډېر شرمېدم ځان راته بيخي لغړ بريښېده. دا کار يې په وچ زور راباندې وکړ. د کورتی لمن مې کښته خوا راکښوله، چې سم مې پټ کړي. کورتی په ما کښې يو څه ارته وه. ګلاب وويل، چې په دې توګه به څوك درباندې شك نه کوي او واسکټ به دې هم نه ښکارېږي. نوي تور بوټونه يې، چې څوکې يې لکه موچنې پورته خوا کږې وې، راباندې په پښو کړل. تر غرمې پورې يې په سرای کښې دې خوا ها خوا ګرځولم، چې له دريشی سره روږدی سم. د ګلاب زوی هم ځان زما په رنګ جوړ کړی و. يوه مخابره يې په لاس راکړه. عبدالله وويل، چې د امنيت کسان همداسې ګرځي. ته چې هلته ورسېږي، ټول به د امنيت والا ګومان درباندې وکړي.

غرمه میکرویانو ته ولاړو. دا نو شپږ پوړیز بلاکونه وو، چې د هوايي میدان د سړك پر غاړه جوړ سوي وو. هلته د ګلاب د یوه انډیوال کور و. تر مازدیګره هملته پاته سو. مازیګر مې اودس تازه کړ. اول مې دوه رکعته نفل وکړ. له ټولو ګناهونو مې توبه وکړه. هره ګناه چې مې کړې وه، سترګو ته مې ودرېدله. وروسته مې د مازدیګر فرض ادا کړ. ګلاب راته په مټ کښې یوه ستن راولګوله. ویل یې چې دا به دې وېره لرې کړي.

د ګلاب له زوی سره راووتم. د بېمارو زیارت سره ودرېدلو. پر سړك موټران نه تېرېدل. د سړك دواړو خواوو ته پولیس او فوجیان ولاړ وو. زیارت ته مخامخ د سړك په پورې غاړه په یوه لوړ کانکریټي برج کښې امریکایي پېره دار ولاړ و، سړك یې څاره.

زړه مې ډېر ټکان کاوه، چې راباندې پوه نسي؛ خو د ګلاب زوی راته ډاډ راکړ، چې څوك به مې ونه پېژني. زما په رنګ نور کسان هم مخابرې په لاسو کښې لر بر کېدل.

ورو ورو مې سر سپکېده. له ماسپښینه مې پر سر باندې درد و، خو اوس یې درد کرار سوی و. یو ډول خوند مې محسوساوه. د هېڅ شي سودا راسره نه وه. په زړه کښې مې د دونیا ګرده خوشالي راټوله وه. د نعماني صاحب خبره مې رایاده سوه چې ویلي یې وو، د شهادت پر وخت به د جنت هوا درباندې ولګېږي.

سبحان الله دا څومره لوی نعمت دی. جنت به څومره بې غمه ځای وي. دا د جنت هوا چې داسې بې غمه کړی وم، خدایزده چې پخپله جنت به څومره له خوشالیو ډك وي. رښتیا چې په جنت کښې درد نسته، غم نسته، اندېښنې او چورتونه نسته. داسې کیف مې په ټول ژوند کې نه و محسوس کړی. داسې راته ایسېده لکه په هوا کښې چې روان اوسم. ساه چې مې اخیستله، په سږمو کښې مې د هوا په تېرېدو خوند اخیست. بدن مې تود و. زړه مې غوښت، چې دا کیف ابدي واوسي. تل تر تله همداسې په خوندونو کښې ډوب واوسم.

نیم ساعت به هلته ولاړ وو، چې له لرې د ټرافیکو د موټر پرله پسې هارنونه مو واورېدل. د ګلاب زوی راسره خدای پاماني وکړه او ولاړ. ډېر ژر د ټرافیکو موټر راورسېد. شېبه وروسته د موټرګاټو یوه ډله، چې ټولو سپرو یې سپینې دریشی او سپینې خولی اغوستې وې، رابښکاره سوه. وریسې د تورو موټرو کتار په ډېرې چټکی سره روان و. زه په خولو کښې لوند خیشت وم. هماغه دعا مې تکراروله، چې نعماني صاحب رازده کړې وه: ((اللهم ربنا تقبل منا شهادتنا ....))

کتار لا سل یونیم سل ګامه لرې و. د پتلانه جیب ته مې لاس کړ، چې د فیوز بټن راپیدا کړم. که ګورم بټن نسته. اوه خدایه بټن څه سو؟ ژر مې بل جیب ولټاوه، هلته هم نه و. اوف دا دریشي څومره ډېر جیبونه لري. ملا ته مې لاس یوور، چې د فیوز مزي راپیدا کړم، چې ډز سو. زه په هوا سوم او بیا پر ځان پوه نه سوم.

څلورم څپرکی

نه پوهېدم، چې څو شپې بې سده وم. چا، کله او څنګه دلته راوستی وم؟ هېڅ نه پوهېدم. په کوټه کښې څلور نور چپرکټونه هم پراته وو. پر هر یوه یو یو مریض پروت و. څوك بې سده، څوك په سد، د چا په پوزه کښې پیپ تېر سوی و، د چا پر خوله د اکسیجن ماسك ایښوول سوی و. د یوه مریض له هرې ساه سره خرهار راپورته کېده. یوه بل یې کرار کرار زګیروي کول. د ټولو پر تن د شنه رنګ جامې وې.

بیا مې ستونی وچ سو. بږغ مې وکړ: اوبه.

بیا هماغه نجلی د درگاه په خوله کښې راښکاره سوه. ورسره یو ډاکټر هم کوټې ته راننوت. د ډاکټر پر سر هم زرغونه خولۍ او پر تن یې زرغونې جامې وې. سپینه چپنه یې اغوستې وه. له خولې څخه یې زرغون ماسك لرې کړ. توره ګڼه ږیره یې وګروله. په غټو تورو سترګو یې نجلۍ ته اشاره وکړه، چې اوبه ورکړه.

نجلۍ د اوبو ګېلاس هغه ته ونیو، ویې ویل: اوبه غواړې؛ خو زما له لاسه یې نه څښې.

ډاکټر ګېلاس ورواخیست. څو کاشوغه اوبه یې په خوله کښې راواچولې. لکه د څو ورځو روژه چې مې ماته کړې وي، اوبو همداسې خوند راکړ. ډاکټر نجلۍ ته وویل: کارګران راوغواړه، چې مریض سرویس ته یوسي.

نجلۍ ووته. ډاکټر راڅخه وپوښتل: نوم دې څه دی؟

ما یې سترګو ته وکتل. په رانجو تورې وې. لکه پخوا چې مې هم لیدلې وي، اشنا غوندې راښکاره سو. تر اشنا هم یو څه زیات لکه نژدې اندیوال. په کرار ږغ مې وویل: عبدالستار.

ـ ډېر ښه. زما نوم محمد بلال دیی. ته ما عملیات کړی یې. اوس څنګې یې؟

ـ سر مې درونددی.

ـ دا د انستیزي، د بېهوشي د دوا اثر دیی. ښه به شې.

ډاکټر بلې خوا ته مخ واړاوه، د مېز له سره یې کاغذان ورواخیستل. ما له شا څخه وروکتل. څنې یې د سنت په طریقه برابرې وې. بیخي تبلیغیانو ته ورته و.

دوه تنه کارګران راغلل. د چپرکټ لر او بر سر ته ودرېدل. چپرکټ یې روان کړ. له یوه اوږد دهلیزه تېر سو، ښي لاس ته وګرځېدو، بل دهلیز راغی، دواړو خواو ته یې لویې کړکۍ وې. دغه نری دهلېز لکه په هوا کښې چې ولاړ وي، له ښیښو څخه یې لاندې سړك ښکارېده.

سترګې مې پټې سوې.

شرنګا مې واورېده. چپرکټ یې له یوې خړې وسپنیزې دروازې سره درولی و. د درګاه زنګ یې وواهه. شېبه وروسته درګاه خلاصه سوه. د لرګیو کوټنی غوندې ځای و. چپرکټ یې دننه کړ. کارګران زما په خوا کښې ودرېدل. کوټنی حرکت وکړ. نه پوهېدم چې کښته تله که پورته؛ خو نېغه روانه وه. زه بیا په نورو پوه نسوم. یو وخت مې سترګې خلاصې کړې، چې په یوه کوټه کښې وم. زما چپرکټ یې کړکۍ ته نژدې درولی و. کړکۍ د باندې له خوا وسپنیزه پنجره لرله.

کارګران ووتل، یوه وسله وال د کوټې درګاه پورې کړه. دلته زه یوازې وم. نور مریضان نه وو. په کوټه کښې دوې دانې چوکۍ وې. یو کوچنی میز زما د چپرکټ په خوا کښې ایښوول سوی و.

څو شېبې وروسته درګاه خلاصه سوه. په توره دریشي کښې یو سړی راننوت. د هغه په لاس کښې خړه پلاستیکي دوسیه او توره مخابره وه. شیان یې پر مېز کښېښوول. له جیبه یې کوچنی ټېپ راوایست. د اورلګیت د دبي په اندازه یوه فیته یې په کښې واچوله.

د کوټې دړگاه بیا خلاصه سوه. ډاکټر بلال و. سړي ته یې وویل: امر صایب خیریت خو به وي؟

هغه د ټېپ مزي ورسمول. په سترګو باندې یې زما خوا ته اشاره وکړه، ویې ویل: له دغه سړي تحقیق کوم.

ډاکټر وویل: دی خو همدا شېبه له انستیزي وتلی.

سړي ورته خوله جینګه کړه: نو څه؟

ـ زه اجازه نه درکوم، چې اوس یې وځورې.

ـ دا یو ترورېست دی.

ـ دا یو انسان دیه.

ـ ته خبر یې چې څه یې کول؟ دا مو د وطن دښمن دی.

ـ زما مسلك دوست او دښمن نه پېژني. زه د یوه ډاکټر په صفت اجازه نه درکوم، چې اوس ورنه تحقیق وکې.

سړي خپل شیان ټول کړل. له کوټې ووت. دړگاه یې په ځان پسې سخته ووهله.

نجلی راغله. ډاکټر ورته وویل: حیاتي علایم یې وګوره.

نجلی زما پر مټ د فشار اله وتړله. په خوله کښې یې لکه قلم یو ښیښه یي شی راکښېښوو. بیا یې زما پر نبض ګوته ټینګه کړه.

ما خپل لاس تاو کړ. زور مې وکړ؛ خو لاس مې په چپرکټ پورې تړلی و. بد بد مې ورته وکتل. رنګ یې والوت. یوګام شاته سوه.

ډاکټر پوه سو. ویې ویل: خیر دی نبض به یې زه وګورم.

څو شېبې یې خپل ساعت ته وکتل بیا یې وویل: څلور نوي.

وروسته نجلی څو شېبې زما په ټېر پورې سترګې وګندلې. لکه زما ساه چې یې شمېرله. بیا یې په دوسیه کښې څه ولیکل.

درګاه خلاصه سوه. یو مشر سړی مخکې او هماغه تورې دریشی والا ورپسې راننوتل. ډاکټر ته یې وویل: متخصص صایب! دغه سړی له تا شکایت کوي.

ډاکټر وویل: سرطبیب صایب! ما ورته وویل، چې مریض همدا شېبه له انستیزی راوتلی، دی د تا پوښتنو ته کله ځواب ویلای شي؛ خو دی شله دیه چې نه، زه همدا اوس ورنه تحقیق کوم.

سرطبيب سړي ته مخ واړاوه، ويې ويل: تا خو ما ته داسې ونه ويل. ډاکتر ربښتيا وايي. مريض خو درنه تښتي نه. ستا کسان ورباندې پيره کوي. هر وخت چې ډاکتر اجازه درکړه، بيا خپل کار وکه.

سړي وويل: سمه ده؛ خو د دې مريض، ډاکتر او نرس حتی د دې کوټې کارگر بايد مالوم وي او موږ سره ثبت شي. نور ډاکتران به حق نه لري، چې دې کوټې ته راشي.

ډاکتر وويل: ويې ليکه. ډاکتر يې زه يم، بلال عرفان، نرسه، مينه.

مينې ته يې وکتل: کوم کارگر دې تکړه دی.

_ سالم.

_ وليکه کارگر، محمد سالم.

سړي وويل: زه به تاسو درې واړو ته مخصوص کارتونه جوړ کم.

دا نظامي روغتون و. چارصد بستر يې باله. هماغه گړی، چې ما غوښتل ځان پټاو کړم او د فيوز په بټن پسې مې جېبونه لټول، امريکايي پيره دار راباندې پوه سوی و، زه يې ويشتلی وم. مرمی زما د چپ ورانه په هډوکي مښتې وه. گومان کوم، چې په مرمی کښې به کومه دوا وه، چې زه يې سم له وارې بېسده کړی وم. زه د لوکس سرويس په دويم پوړ کښې بستر وم. د امنيت شعبه هم په همدې ځای کښې زما کوټې ته مخامخ وه. په پاکستان کښې چې ورته ((آی اس آی)) وايي، دوی يې امنيت بولي.

نور کسان چې ولاړل، ډاکتر راسره يوازې پاته سو. راته ويې ويل: گوره عبدالستاره اشنا! لږه گوزاره وکه. ته مريض يې. مينه نرسه ده. دا مې ځکه ستا دپاره ټاکلې ده، چې ډېره تجربه لري.

ما وويل: تجربه دې يې ورکه سي، دا دې ورکه سي. دا څه دوسي ده، چې نامحرمه نجلی دې پر سړي لاس ولگوي؟

_ نر ډاکتر ښځو ته محرم ديه که نه؟

_ محرم دی؛ خو چې حاذق طبيب او مسلمان وي.

_ خلاص نو، د نر لپاره هم ښځينه نرسه همداسې ده. ما درته وويل، چې دا ښه تجربه لري. بيا زموږ په مسلك کې انسان مهم ديه. موږ د نر او ښځې، مومن او کافر د دواړو علاج کړو. ما په سلگونو ښځې عمليات کړې دي؛ خو د معاينې يا د عمليات په وخت په ولله قسم دېه که زه په ځان باندې پوهېږم، چې زه نر يمه که ښځه. په خندا يې وويل: رحمان بابا فرمايي:

که په زړه کې دې څه عيب نه وي رحمانه

ښکلي مخ ته په کتو کې گناه نشته

سخت درد راغلی و، علم ما کړی او مسالې ده کولې. ومې ویل: ته څوك یې چې ما ته نصیحت کوې؟

لنډکې برېتونه یې وګرول، په موسکا یې وویل: ستا ډاکتر.

ما وویل: یو خو دې له شهادته بې برخې کړم او بل راته مسالې هم کوې.

هغه غلی و.

بیا مې وویل: که زه دې هماغسې پرېښی وای، اوس به شهید وم؟

هغه په ارام ږغ وویل: زموږ د روغتون د وره د پاسه یو ایت لیکل شوی دی. زه چې هر سهار روغتون ته راځم، سترګې مې په هغه باندې لګېږي. الله تعالی فرمايي: ومن احیاها فکانما احیا ناس جمیعا

مانا یې داسې ده چې: چا چې ژوندی کړ یو نفس ...

ما وویل: بس بس. زه په هر څه پوهېږم. ما مدرسه ویلې ده.

ډاکتر وویل: ځومره ښه. نو ته پخپله تر ما ښه پوهېږې. ژوند د الله تر ټولو لوی نعمت دی؛ ځکه خو هېڅوك حق نه لري، چې خپل ژوند ختم کې.

ما غوښتل چې ځواب یې ورکړم؛ خو هغه وویل: ته اوس ارام ته ضرورت لرې. بیا به له خیره ډېرې خبرې سره وکو.

پر سبا یې د تحقیق لپاره بل سړی راغی. ذره بیني عینکې یې له سترګو لرې کړې. ټېپ یې چالان کړ، پر مېز یې کېښېښود. نیم لستوڼی کمیس یې د پتلانه له سره لږ پورته کړ، تمانچه یې له پوښه راوکیښه، د ټېپ خوا ته یې پر میز کېښېښود. پخپله راته مخامخ پر چوکۍ کېښېناست.

یوه شېبه یې د ګوتو په سر د چوکۍ پر متو طبله ووهله. بیا یې وویل: ګوره ملګریه! زما نوم محسن دی. زه ډېر ښه سړی یم. زه به د ورور په شان چلند درسره وکم؛ خو تر هغې پورې، چې ته رښتیا راته وایې؛ خو که کومه خبره دې رانه پټه کړه نو ...

رډ یې راته وکتل، ویې ویل: خیر. دا راته ووایه، چې له غلام جان سره څه پېژنې؟

ما وویل: غلام جان؟

یوه شېبه یې په ځیر راته وکتل، بیا موسکی سو: اوه، رښتیا ته خو هغه د ګلاب په نامه پېژنې. تا ته یې دروغ ویلي وو. اصلي نوم یې غلام جان دی.

ــ زه نه ګلاب پېژنم، نه غلام جان.

_ عبدالله څنګه؟

ما غوښتل چې انکار وکړم؛ خو هغه وویل: اسلام څنګه؟ او مولوي نعماني صاحب به هم نه پېژنې؟

زه هك پك سوم. دی څنګه پر هر څه خبر سوی و؟

خپل شیان یې ټول کړل. ویې ویل: د نن دپاره همدومره بس دی. ستا د مالوماتو دپاره باید ووایم، چې نذیر هغه د ګلاب زوی، چې د تا سره د برید تر ځایه راغلی و، د تېښتې په وخت زموږ ملګرو پېژندلی و. هغه یې تر کوره تعقیب کړی. د هغه پلار، د هغه ورور، عبدالله، اسلام دا ټول مو د یوه سره نیولي. دا دربیمه ورځ ده، چې هغوی راسره بندیان دي. سلیم، هغه خاین ترجمان چې و، هغه امریکایانو بندي کړی. زه اوس ځم. ته د پټولو دپاره ډېر څه نه لرې؛ خو بیا هم کوښښ وکه، چې رښتیا راته ووایې.

هغه چې ولاړ، ډاکتر بلال راغی. پښه مې سخته خوږېدله. ډاکتر ته مې وویل.

هغه مینې ته ورږغ کړه. ویې پوښتله: د درد دوا دې ورلګولې ده؟

مینې وویل: هو. سهار مې یو ډیکلوفینك امپول ورکړی و، دغه یو ساعت مخکې مې بل ورولګاوه.

ډاکتر ما ته کړه: له څه وخت راهیسې خوږېږي؟

ما وویل: سهار یې چې په درد شروع کړې، تر اوسه هماغسې خوږېږي.

ډاکتر مینې ته وویل: ګومان کوم، چې د نورو زور نه پې رسي، یو پنټازوسین وروړلګوه.

مینې په مټ کښې راته بله ستن راولګوله. لس پینځلس دقیقې به تېرې وې، چې درد مې ورك سو. ورو ورو مې سر سپك سو. زړه مې خوشاله سو. غمونه مې هېر سول. ساه چې مې اخیستله، خوند یې راکاوه. حال مې بیخي هماغه شی و، چې د حملې پر وخت و. هماغه د جنت هوا چې راباندې لګېدله. حیران وم، چې دا څه کیسه ده؟

کاکا سالم ته مې وویل: اکا دغه اخري ستن چې یې راولګوله، هغه ښیښه یې څه سوه.

هغه د پټې د شیانو پتنوس وکوت. د پیچکارۍ خالي ښیښه پکښې پرته وه. چې ومې کتل، ښیښه سپینه وه، په سره رنګ انګریزي لیکل یې درلودل. هغه پیچکارۍ، چې ګلاب رالګولې وه، بیخي همدا شی وه.

ډاکتر مې راوغوښت. و مې ویل: ډاکتر صاحب دغه ستن د درد ده؟

هغه وویل: هو. ولې؟

_ هېڅ، دا سر مې داسې سپك سوی، یو رقم خوند یې راکړی.

_ سمه ده. دا پیچکاری شدید دردونه ختموي؛ خو نېشه هم لري.

په چورتونو کښېږ ډوب سوم. نو هغه چې ما د جنت هوا ګڼله، هغه خوند او کیف، چې ما ویل د جنت به وي، هغه هر څه د نیشې اثر و؟ څنګه یې ومنم؟ نعماني صاحب پخپله راته ویلي وو، چې د جنت هوا به دربانديږ ولګېږي. که دا نېشه وه، د جنت هوا بیا کومه وه؟

ډاکتر بلال هره ورځ سهار راته. زما سترګې، خوله، ځیګر او پښه یې کتل، زما د ورانه د ټپ پټۍ یې بدلوله. مینه په ورځ کښېږ دوه ځله راتله، سهار او مازدیګر. هغې راته سیروم او پیچکارۍ لګولې، زما حیاتي علایم یې کتل. سالم به ټوله ورځ راسره ناست و. کوټه یې صفا کوله، زما د چپرکټ روجایانې یې بدلولې، زما سیروم به چې خلاص سو، مینه به یې راوبلله، لاس ته یې اوبه رااچولې، د ضرورت پر وخت به یې بولدانۍ راکوله.

اولې ورځې ډېرې سختې وې. څومره شرم دی، چې پر ځای پروت اوسې، بولې دې په بولدانۍ کښېږ وکړې او بل سړي ته یې په لاس کښېږ ورکړې، چې ایسته یې واچوي. بولې خو خیر ان د چکر (غایطو) مساله هم همداسې وه. ما څو ورځې هېڅ شی تر ستوني تېر نه کړل. ما غوښتل کولمې مې تشې وي. په سیروم باندې ژوندی وم؛ خو ډاکتر بلال ډېر راته ټینګ سو. هغه راته وویل، چې بدن پر مور حق لري. په محشر کې د نفس د حق پوښتنه هم درنه کېږي. همغه خدای چې دغه حالت یې دربانديږ راوستی، همغه به یې لرې هم کا.

ما غوښتل چې ځواب ورکړم؛ خو چې لږ فکر مې وکړ، خبره یې پر ځای وه. یو خو ده پر اوله ورځ زما پر سر له هغه بل سره لانجه وکړه؛ لکه احسان چې یې راسره کړی وي او بل نه پوهېږم ولې ډاکتر راته اشنا غوندې ایسېده. لکه د څو کلونو یار چې مې وي. عجب سړی و. و ډاکتر؛ خو دیني مسالې یې تر ما ښې زده وې. هم مې ورته رخه راتله او هم کرار کرار رابانديږ ښه لګېده.

لمونځونه مې په اشارې کول. هغه هم بې اوداسه. د تیمم لپاره هم نسوم پورته کېدای. چپه پښه مې په ورانه کښېږ ماته وه. ډاکتر په ورانه کښېږ راته څو ځایه د پولادو سیخان تیر کړي وو. دغه سیخان په څو وسپنیزو کړیو پورې تړل سوي وو. دوی دغه شی اپرات باله. ویل یې، چې دغه اله هډوکي پر خپل ځای ساتي ترڅو چې جوش وکړي. بله پښه مې د ښنګر په حصه کښېږ ماته وه؛ ځکه خو زه مجبور وم، چې تر درېو هفتو پورې له ځایه پورته نه سم.

څو ورځې پس ته محسن بیا راغی. یو تور بېګ هم ورسره و. راته وېې ویل: ښه نو ګومان کوم، چې ماغزه به دې سم شوي وي. اوس نو وایه، چې د مولوي نعماني په باب څه مالومات لرې؟

ما فکر وکړ، چې نور نو انکار مانا نه لري. ومې ویل: هغه زما استاد و. زبردست عالم دی. مجاهد دی.

هغه په خبرو کښېږ راولوید: او د ((آی اس آی)) جاسوس.

_ دا دروغ دي. هغه یو سوچه مجاهد دی.

_ د څه شي مجاهد؟ نو ولې په پاکستان کې جهاد نه کیي؟

_ هورې خو ګرده مسلمانان دي. د چا پر ضد دې جهاد وکي؟

ـ نو افغانان کافران دي؟ موږ کافران یو؟

ـ تاسو له کفارو سره دوستي کړې ده. ما ستاسو ښار ولید، چې څومره فحشا او فساد پکښې کېږي.

ـ ته په پاکستان کې ګرځېدلی یې؟ په لاهور کې د هیرا منډیي نوم دې اورېدلی؟ ته خبر یې چې د کراچي په سینما ګانو کې لوڅ فلمونه چلېږي؟

یوه شېبه غلی سو. له چوکۍ پورته سو. کړکۍ خوا ته ورغی. بیا یې وویل: همدغه ((آی اس آی)) په ایډز اخته ښځې راټولوي، هندوستان ته یې د فحشا دپاره لېږي.

ما وویل: او د کرزي لور چې د بوش مخې ته لغړه نځېږي څنګه؟

هغه راته نېغ وکتل، ویې ویل: څه شی؟

ما سترګې کښته کړې.

یو دم په خندا سو. داسې په کټ کټ یې وخندل، چې ته وا کومه ټوکه یې اورېدلې ده. هغه خندل او ما ورته حیران کتل. بېرته پر چوکۍ کښېناست، وروسته یې وویل: مړ دې کړم. ناځوانه! دا درته چا ویلي دي؟

ـ ما پخپلو سترګو لیدلې دي. په سي ډي کښې.

بیا یې لږه شېبه وخندل. ویې ویل: سخت کم عقله سړی یې ګیر کړی یې.

ما وویل: کم عقله خو تاسې یاست، چې خپل دین مو پرې ایښی.

سړي یو زورور سوک پر مېز وواهه. له ځایه پاڅېد. رامنډه یې کړه. دواړه لاسونه یې زما پر ستوني کښېښوول. غاښونه یې راته وچیچل؛ خو پر ستوني یې زور راونه کړ. بېرته وګرځېد. ویې ویل: ارمان چې ته ټپي یې. که ټپي نه وای؛ نو بیا به زه درسره جوړېدم. که هغه نور خاین انډیوالان دې وګورې، بیخي به یې ونه پېژنې.

خپل لاسونه یې موټي کړل، ویې ویل: په ټول بدن کې یې زما د سوکانو نخښې پاتې دي. ته وایې هغوی به همداسې وچ په وچه اقرار کړی وي؟ نه، که ویې وګورې بیا به پوی شې. هغه نذیر نومي ځان راته ډېر ټینګ ښوده، ویل یې چې مړ مې که؛ خو اقرار به ونه کم. پوهېږې چې څه مې ورسره وکړل.

بږغ یې ټیټ کړ، ویې ویل: بوتل مې پکې ومنډه، بوتل.

یوه شېبه غلی و، سترګې یې رډې راختلې وې، په ځیر یې راکتل.

بیا یې وویل: ګوره! زه ټوکې درسره نه کوم. کرزی اصلاً لور نه لري. دا څو کاله د مخه یې واده کړی، تر اوسه خو بیخي اولاد لا نه لري.

د هغه خبرې مې زړه ته نه لوېدې. نعماني صاحب پخپله د کرزي د لور خبره راته کړې وه. هغه خو راته دروغ نه ویل.

سړي خپل بېگ خلاص کړ، ویې ویل: زه به په کمپیوټر کې یو شی دروښییم.

څو شېبې یې گوتې پکښې ووهلې. بیا یې کمپیوټر زما مخې ته پر مېز کښېښوو. ویې ویل: کمپیوټر ته وگوره. دغه سړی پېژنې؟

سر مې لږ پورته کړ. لاس مې تر سر لاندې تکیه کړه. د کمپیوټر ټوله ښیښه په یوه لوی کارت ډکه سوې وه. خطونه یې انگریزي وو. په عکس کښې یو شین سترگی پاکستاني فوجي ښکارېده. سرتور سر و. ږیره یې خرییلې وه. برېتونه یې هم نه وو.

سړي وپوښتل: په انگریزي پوهېږې؟

ــ یه.

ــ نو زه به یې درته ولولم. د آی اس آی کرنیل الطاف حسین.

ما وویل: زه یې نه پېژنم.

ــ ته به یې خود نه پېژنې. تا هغه په بل نامه او بله څېره پېژانده.

بیا یې د کمپیوټر پر بټنو گوتې ووهلې. د کمپیوټر پر نیمه خوا د نعماني صاحب تصویر راغی، پر بله نیمه یې د هماغه کرنیل عکس پاته سو. ویې ویل: اوس نو دا مه وایه، چې نعماني صاحب نه پېژنم.

ما فکر وکړ، چې هغه خو په پاکستان کښې دی، د دوی لاس نه ورته رسېږي؛ نو ومې ویل: پېژنم یې. همدا نعماني صاحب دی.

سړي بیا کوم بټن وواهه. د نعماني صاحب ږیره او پگړی کرار کرار لرې سوې. تصویر نوکی غټ سو. دواړه تصویرونه د یوه سړي وو. هغه پخپله و. هماغه فوجي. پر خپلو سترگو مې باور نه راته.

محسن وویل: ها بله ورځ، چې مې درته وویل، چې دا د ((آی اس آی)) سړی دی، پر تا بده ولگېده؛ خو دا خبره ربښتیا ده.

ما فکر وکړ، چې په دې کښې به خامخا کوم چل وي. دوی غواړي، چې ما تېر باسي. نا څاپه مې هغه صحنه رایاده سوه، چې د وانې پر لاره پاکستاني فوجیانو زموږ موټر ودراوه او نعماني صاحب خپل کارت ورښکاره کړ. فوجي چې کارت ته وکوت عسکري سلام یې وکړ. دغه کارت هم هماغسې و. بیا مې ځان سره وویل: ته نو په انگریزي څه پوهېږې؟ کېدای سي هغه بل شی وي. زه لا په دې فکر کښې وم، چې محسن د لا حیرانتیا خبره وکړه. ویې پوښتل: ښه نو دا راته ووایه، چې الطاف حسین، هماغه ستا نعماني صاحب د کوم ځای دی؟

ــ د سوات.

محسن سر وښوراوه: هغه پنجابی و. درې کاله یې په سوات کې خاص د همدې دپاره تېر کړي، چې سواتي لهجه زده کي. ته خو به دام نه منې.

هغه د تلو پر وخت راته وویل: هغه نجلی چې تا ته یې د کرزي د لور په نامه ښیيلې وه، هغه څه رنګه وه؟

ما د نجلی او د هغه ځای نخښې، چې کرزی په کښې ناست و، ورته وویلې. هغه ولاړ؛ خو زه یې په سوچونو کښې ډوب کړم.

بله ورځ سالم راته وویل: چې دغه ډاکټر عرفان څو کافران مسلمانان کړي دي.

ما وویل: ډاکټر عرفان یې بیا څوك دی؟

_ همدا زموږ ډاکټر صاحب، ډاکټر بلال یادوم، تخلص یې عرفان دی.

_ ښه نو، تا ویل څنګه؟

هغه وویل: نور نه پوهېږم؛ خو بلا سړی دی. کافرانو ته یې یو څو خبرې کړي دي، بس هغوی کلمه ویلې ده.

هره ورځ مې د حیرانتیا یوه نوې خبره اورېدله. د نعماني صاحب او الطاف حسین خبرې تر اوسه ګنګس ساتلی وم او دا یې لا بله چې ډاکټر پر کافرانو باندې اسلام منلی. بله ورځ مې ورڅخه پوښتنه وکړه، چې دا خبره رښتیا ده؟

هغه موسکی سو. ویې ویل: چا ته چې الله تعالی هدایت وکا، یوه عادي خبره ورته سبب جوړېږي. یو امریکایي پروفیسور دېلې رغلی و. هغه له خدایه منکر و. زه یې په لمانځه ولیدم.

راته ویې ویل: ته ډاکټر هم یې او لمونځ هم کوي دا څه کیسه ده؟

ما ورته وویل: ایمان له شغل سره نه، له زړه سره تړلی وي.

لکه چې زما دلیل یې خوښ شوی و. څو ورځې یې بحث راسره وکو. ما ورسره په بحث کې هماغه خبرې کړلې، چې دوی پخپله د طب په کتابونو کې لیکلي. مثلاً ما د هډوکو مثال ورکو. هډوکی چې ماتېږي، لکه ستا پښه چې ماته ده، د هډوکي په منځ کې یوه خلا جوړه ده، تقریباً پینځه سانتی هډوکی دې نشته. نو د مات شوي ځای له دواړو سرونو د هډوکي وده شروع کېږي؛ تر څو چې یوبل ته سره رسېږي. دغه وده منظمه نه وي. د انسان هډوکی منظم وي؛ خو دا لکه غونډارې هرې خوا ته وتلي وي. کله چې کمی پوره شو او د هډوکي سرونه یو بل ته سره ورسېدل، همدغه هډوکی بېرته خپلې راوتلې څنډې خوري او لکه اصلي هډوکي یې هماغسې ښوی او صاف جوړوي. داسې صاف چې ملي مټر فرق هم پکې نه رځي. لکه نجار چې په رنده باندی لرګی ښویوي. نو ما ورته وویل، چې ته څه فکر کوې، یوه حجره څنګه پخپل سر دا ټول کارونه په دومره نظم ترسره کولی شي؟

بل مثال مې ورکو. دا د مني حجرې چې دي، سپرم نومېږي. په یو ځاځکي مني کې بلا ډېر سپرمونه وي، ان درې څلور میلیونه. ساینسپوهانو په دو باندې تحقیق کړی. که سپرم په یوه لوښي کې واچوې، حجرې به یې حرکت کا؛ خو هرې خوا ته سرګردانه ځي رځي؛ تر څو چې د منځه لاړ شي؛ خو که په همدې لوښي کې د رحم یوه ټوټه هم واچوې، د سپرم ټولې حجرې د هغې خوا ته حرکت کا. ما ورته وویل، چې سپرم ته دا شعور چا ورکړی؟ سپرم د رحم ټوټه څنګه پېژني؟ ته په دې کې د خدای قدرت نه وینې؟ دغسې نور بحثونه مو هم سره وکړل. بس هماغه و، چې سړی مسلمان شو.

بیا یې وویل: خبره دا ده، چې هغه په دو هرڅه تر ما ښه پوهېدو؛ خو دو اړخ ته یې فکر نه و کړی. گوره دا خو دعقل خبرې دي؛ خو د خدای سره باید د مینې رابطه ولرو. حمزه بابا څه ښه وايي:

عقله ته به سیال د محبت نه شې
دنگه مناره څه وي په غره پورې

د ډاکتر خبرو هېښ کړی وم. په زړه کښې مې له هغه سره مینه پیدا سوه. چې رښتیا ووایم، ما هېڅ وخت د خدای د قدرتونو په باب فکر نه و کړی. د ((فصلت)) د سورې هغه ایت مې رایاد سو، چې فرمایلي یې دي:

((ډېر ژر به د نړۍ چاپېر او د هغوی په ځان کښې خپلې نخښې نښانې وروښایو؛ تر څو ورته څرگنده شي، چې هغه حق دی، ایا دا بس نه ده، چې الله پر هر څه باندې شاهد او گواه دی؟))

سبحان الله. په رښتیا چې زموږ په بدن کښې د الله د قدرتونو ډېرې نخښې سته؛ خو دا زموږ کار دی، چې ورباندې فکر وکړو. ډاکتر ته مې په زړه کښې افرین ووایه.

محسن بله ورځ بیا خپل کمپیوټر راوړ. چالان یې کړ. هماغه لغړه نجلی پکښې نښېدله، چې ما په وانه کښې په سي ډي کښې کتلې وه. هماغه لویه کوټه وه. په بر سر کښې د کرزي او بوش پر ځای، زه او نعماني صاحب سره خوا په خوا ناست وو. په بل سر کښې نور پگړی والا کسان پر چوکیو ناست وو. سخت یې حیران کړی وم. زه په خوب کښې هم داسې ځای ته نه وم تللی.

محسن وویل: څنگه دې خوله وازه پاتې شوه؟ ته خو جهاد ته راغلی وې. جهاد همدا دی؟

ما وویل: ایسته که، بې شرمه! همدلته پر همدې چوکۍ کرزی ناست و. دا چلونه مو پر ما نه چلېږي.

هغه مېز وډباوه. تندی یې تریو کړ. ویې ویل: له خولې سره به دې پام کوې. ها د بوتل خبره دې لکه چې هېره شوه.

ما ورته غاښونه وچیچل. په زړه کښې مې وویل: بل ځای به په لاس را نه سې؟

وروسته هغه بېرته په ارام ږغ وویل: گوره ملگریه! سم د سړي زوی شه. ته پخوا غولېدلی وې. زه دې نه غولوم. اوس به د آی اس آی ټول چلونه مخې ته درشي. دې ته وگوره.

د کمپیوټر په نیمه خوا کښې بل تصویر راغی. په دې کښې پر هماغه چوکۍ دوه نور کسان ناست وو. نجلی هماغه وه.

سړي وویل: اصلي تصویر همدا دی. دا د لبنان خلك دي. څنگه چې ما د تا او د الطاف حسین عکسونه د دوی په ځای راوستل، هماغسې آی اس آی والا د کرزي او بوش تصویرونه راوستي دي.

چورت مې ډېر خراب و. نه مې باور کولای سو، نه انکار. نه پوهېدم، چې پخوا تېر ایستل سوی وم، که اوس؟ زه نعماني صاحب ته د ولایت په درجه قایل وم. اوس مې هم گومان نه کېده، چې دا خبرې دې رښتیا وي.

پر سبا يې له ډاکتر بلال څخه مې وپوښتل: دا د کرزي لور څه کار کوي؟

هغه وويل: کرزی اولاد نه لري.

ما له ځان سره فکر کاوه، چې محسن رښتيا وايي که نعماني صاحب؟ او د ډاکتر بلال خبره څنگه؟ دی خو هم راته صادق ښکاريده. بدن مې تود و. ډاکتر چې معاينه کړم، ويې ويل: اوهو ته خو تبه لرې.

سترگې او ستونی يې راوکتل. مينې ته يې وويل: ته يې د وينې سېمپل واخله. زه به داخله سرويس ته وليکم، چې د کانسولټېشن د پاره دې څوك ارولېږي.

په دوسيه کښې يې څه وليکل او مينې ته يې ورکړه. څو شېبې وروسته يو ښايستوکی ځوان ډاکتر له مينې سره راغی. ډاکتر عرفان وويل: اوهو ښه شو چې ته راغلې.

ما ته يې کړه: دا دی په خپل وطندار ورپېښ شوې.

ډاکتر رانه وپوښتل: شريکه د کوم ځای يې؟

زه يې له لهجې پوه سوم، چې هلمندی دی. ومې ويل: د زميندااورو.

ـ ښه د کومې ناوې؟

ـ د زاړه ښار.

ـ شريکه ته خو بيخي کليوال راوختې. د کوم کلي يې؟

ـ د کاريز ښار.

ـ په ((ده بابا)) کښې ذبيح الله پېژنې؟

ـ هغه کلينيك والا؟

ـ بس ودې پېژاند، هغه زما تره دی. زما نوم رفيع الله دی.

خورا خوشاله سوم. لکه خپل نژدې قريب، چې مې ليدلی وي.

رفيع الله وويل: د چا زوی يې؟ زه به مې اکا ته په ټېلفون کښې ورته ووايم.

ما وويل: زه هېڅ څوك نه لرم.

ـ څنګه؟ پلار، مور، اکا، ورور یو څوک خو به لرې؟

دروازې ته یې اشاره وکړه. منظور به یې د امنیت شعبه وه. په خندا یې ویې ویل: بېربېره مه. دوی نه خبروم، بې غمه اوسه.

ستونی مې ډک سو. په سختی سره مې وویل: ټول یې شهیدان کړل.

د ډاکټر شونډې سره ټولې شوې. زما لاس یې ټینګ کړ. ویې ویل: بخښنه کوه.

په ژړغوني ږغ مې وویل: امریکایانو زموږ پر کور بمان غورځولي. ګرد سره یې شهیدان کړي دي.

څو شېبې په کوټه کښې چوپتیا وه. وروسته ډاکټر معاینه کړم. په دوسیه کښې یې څه ولیکل. ډاکټر عرفان ته یې وویل: برانشیت لري. زما له نظره دغه دوا ورته مناسبه ده. هغه په تلو تلو کښې راته وویل: خوا مه بدوه. هرڅه د خدای له طرفه دي.

سبا سهار بیا ډاکټر رفیع الله راغی. خوله یې له خندا ډکه وه. راته ویې ویل: ته د عبدالجبار وراره یې که یه؟

ما وویل: هوکې.

ـ ظالمه تا خو پرون زما نفس راوایست. ستاسو پر کلي ګرد سره بمبارد لا نه دی سوی. اکا دی روغ رمټ دی. هغوی ته چا ستا د شهادت ویلي. د وخته یې خیراتم درپسې کړی. هغوی پر ناحقه ستا ویر کوي او ته د هغوی.

زه بیخي هېښ سوی وم. دا څه لوبه راسره کېده؟ ومې ویل: دا څه وایې؟

ـ قسم دی، ولله که بله خبره پکښې کې وي. پرون مې اکا ته ټېلفون وکړ. ستا خبره مې ورته وکړه، چې دغسې د عبدالستار په نوم د کارېز ښار یو ځوان راسره بستر دی. هغه وویل، چې دلته خو داسې کیسه ده.

ـ ډاکټر صاحب څنګه یې ومنم؟

ـ ګوره شریکه. ستاسو په کلي کښې ټیلفون کار نه کیي. اکا ته مې ویلي دي، چې نن مازدیګر دې عبدالجبار ده بابا ته وروغواړي. هلته د غونډۍ پر سر ټېلفون کار کیي.

ږغ یې ټیټ کړ: ګوره چې امنیت والا خبر نسي. زه مازدیګر بېرته راځم.

تر مازدیګره مې شېبې شمېرلې. زړه مې ټوپونه وهل. لا مې هم باور نه کېده، چې دا به رښتیا وي. زه به بیا په ژوندوني خپله ادېووینم؟ اکا، د اکا مینه، تورکی، کلی، کور هرڅه مې رایادېدل.

مازدیګر ډاکټر رفیع الله راغی. څو شېبې راسره ناست و. ټېلفون ته یې زنګ راغی. ویې ویل پخپله دی. یو څو خبرې یې وکړې، بیا یې وویل: ښه نو ټېلفون عبدالجبار ته ورکه.

ده ټېلفون ما ته راکړ. ويې ويل: لږ به په کراره خبرې کېې.

د امنيت شعبې ته يې اشاره وکړه: چې دوی يې وانه وري.

په ټېلفون کښې رښتيا هم اکا و. هغوی په رښتيا ژوندي وو.

د هغه کيسې لا پسې حيران کړم. اکا تېره مياشت ښار (کندهار) ته د دوکان په سودا پسې تللی و. هورې يې د عبدالهادي پلار ليدلی و. هغه ورته ويلي و، چې عبدالهادي په کوټه کښې بندي دی. عبدالهادي چې له ميرانشاه څخه کور ته تللی و، پلار يې ورته ويلي و، چې نور دې ميرانشاه نه ځي. هغه نعماني ته ورغلی و، ورته ويلي يې و، چې زه نور ميرانشاه ته نه ځم. پر هماغه ورځ عبدالهادي ((سي آی ډي)) والاو نيولی او د القاعده په نوم يې په جېل کښې اچولی و.

زما د مرگ خبر هم د عبدالهادي پلار ورکړی و. هغه په عبدالهادي پسې مدرسې ته تللی و. هورې چا ورته د نعماني له خولې ويلي و، چې پر عبدالستار باندې بم پټاو سوی. د عبدالهادي دوی کورنی له وېرې کندهار ته تښتېدلې وه.

کاشکې دا هرڅه درواغ وای. ما پر نعماني صاحب تر ځان ډېر باور درلود؛ خو هغه دروغجن راوخوت. گرد سره ژوند راته دروغ ښکارېده. دا دومره تلاښ، دا دومره منډې، دا ستړيا، هرڅه په اوبو لاهو سول. لکه له گډوډ خوبه چې راويښ سې او پوه نه سې، چې اوس خوب وينم، که دا مخکې چې مې ليدل، دا خوب و؟ زه بيخي همداسې وم. د شپې تر ناوخته خوب نه راته. چورتونو په مخه کړی وم. دا مې نه سو منلای، چې دومره لويه دوکه دې راسره سوې وي. نعماني زما له عقيدې سره لوبه کړې وه. څنگه يې خوله نه ماتېدله، چې ما ته يې د نشې اثر، د جنت هوا راپېژندله. زه يې د ادې د مرگ په درواغ خبر څومره وژړولوم. خدايزده چې ادې به زما د شهادت په اورېدو، څه خاورې پر سر شيندلې وي. د دهروات د کلي هغه ښځه مې راياده سوه، چې زوی يې د امريکايانو په بم شهيد سوی و. هغې څنگه خپل ويښته شکول، څنگه يې مخ په څپېړو واهه، څنگه يې پر سر خاورې بادولې. زما خوارکی ادې به څومره ژړلي وي.

په زړه کښې مې وگرځېدل، چې ښه نو دا زه تېر ايستلی. پر نعماني، چې مې د ملايکو گومان کړی و، هغه هم شيطان، بيا مې هم تاوان نه دی کړی. زړه مې راته دروغ ويلي و، سترگې او غوږونه مې دوکه سوي وو. زما باور غلط راوخوت. خير بيا به باورورباندې نه کوم؛ خو زه هغو کسانو ته چورت وړی وم، چې باطلې عقيدې لري، چې بوتانو ته سجدې کوي، چې دغه نور اسماني اديان مني، چې اوس باطل سوي دي. که دوی ته يو وار حقيقت ورښکاره سي او خپلې عقيدې، چې يو عمر يې په زړونو کښې ساتلې دي، باطلې وبريښي؛ نو دوی به څه وکړي؟

دا خپل تېر ژوند به څنگه وگڼي؟

لکه د چا کور چې له بيخه ونړوې او ورته ووايې، چې دا کور سم نه و، اوس يې له سره جوړوه. لکه د دهقان رسېدلی فصل، چې په بل مخ يې واړوې او ورته ووايې، چې همدغه شی بيا له سره وکره. دا به څومره سخت وي.

دا مې په ژوند کښې اول ځل و، چې پر کفارو مې خوا بده سوه. ځان سره مې فکر وکړ، چې که خدای زه په مسلمانه کورنی کښې نه وای پيدا کړی، د يوه هندو، د يوه يهود يا د نصارا په کور کښې يې پيدا کړی وای، نو زه به هم يا هندو وم، يا يهود او يا به عيسوی وم. خدای پاك څومره لوی احسان راباندې کړی، چې زه يې مسلمان پيدا کړی يم. په همدې خاطر مې دوه رکعته شکرانه نفل وکړ، چې خدای مسلمان پيدا کړی يم. دوه رکعته مې هم د مور لپاره وکړل، چې شکر ادې مې ژوندی ده.

سبا سهار زه لا په همدې فکرونو کښې ډوب وم، چې ډاکټر عرفان کوټې ته راننوت.

ويې پوښتل: څنګه داسې اوتر غوندې يې؟

سوړ اسويلی مې وکيښ. ومې ويل: که پر يو چا خورا زيات باور ولرې، هغه غلط راوخيژي؛ نو ته به څه وکې؟

هغه وويل: زه پر داسې ذات باور لرم، چې هيڅ کله نه شي غلطېدای.

ـ نه په بنيادامانو کښې؟

ـ که رښتيا درته ووايم، زه پر هيچا له حده زيات باور نه کوم. ځکه چې انسان جايزالخطا دﻩ. زموږ باورونه زموږ د حواسو له لارې رامنځته کېږي او حواس غولونکي دي. ګوره د کوهي اوبه په ژمي کې راته تودې ښکارېږي او په اوړي کې سړې؛ خو اوبه هماغه اوبه دي. دا زموږ حواس دي، چې کله يې تودې ښيي او کله سړې.

ما ورته د خپل ژوند ټوله کيسه وکړه. په اخر کښې مې وويل، چې که لاس مې پر بر سو، هغه الطاف حسين به ژوندی پرې نه ږدم.

عرفان وويل: کرکې ته په زړه کې ځای مه ورکوه. خدای به پخپله د هر شي حساب ورسره وکا. رحمان بابا وايي:

دا جهان دی خدای له عشقه پيدا کړی

د جـــــــملـه و مـخلـوقـاتـو پـلار دی دا

زړه د مينې ځای دی، نه د کرکې.

ما وويل: که پر تا همداسې لوبې وشي؛ نو ته به څه وکې؟

ـ يوازې خدای بې عيبه ذات دﻩ. زه به هرڅه خدای ته پرېږدم. اوس نو ته بايد په دې شکر وکې، چې ادې دې ژوندی دﻩ.

يوه شېبه غلی و. بيا يې وويل: ګوره! تا خو پخوا هم غوښتل، چې له امريکايانو غچ واخلې. تا ګومان کړی و، چې په رښتيا يې ستا کورنی تباه کړې دﻩ؛ خو ودې ليدل، چې خبره داسې نه وﻩ. تا ته هغه وخت خپل نظر بالکل سم ښکارېده او اوس دغه نوی نظر هم درته سم بريښي. بيړه مه کوه. په عمل کې يوازې نيت نه، بلکې نتيجه يې هم مهمه دﻩ.

ګوره! تاسې په دې نيت چې دين ته مو خدمت کړی وي، ځانمرګي بريدونه کړئ، د انسانانو سرونه غوڅوئ، بمونه ښخوئ؛ خو په دو کارونو مو دين ته کوم خير رسېدلی؟

ما وويل: ګوره ډاکټر صاحب! دا دکفارو خبرې به نه راته کيې. دا ځانمرګي نه دي، دا فدايان دي.

هغه وويل: په اسلام کې ځانوژنه حرامه دﻩ.

ـ دا ځانوژنه نه ده. دا استشهاديه عمليات دي، دا شهادت غوښتنه ده. شهادت ډېر اجرونه لري.

ـ يو روايت ديه. وايي يو صحابي و، په غزا کې يې ډېر کفار ووژل. اخر پخپله کاري ولګېد، سړی پوی شو، چې له دې ټپه رغېدن يې نه شته؛ نو د دې د پاره چې، د کفارو لاس ته ونه لوېږي، توره يې لکه ودروله، ځان يې ورباندې واچاوه، توره يې په سينه کې ښخه شوه. سړی شهيد شو. وايي رسول اکرم (ص) يې جنازه ونه کړه، ويې فرمايل، چې ده ځان وژلی، ځانوژنه حرامه ده.

ما وويل: نو ته څه وايې چې موږ دغسې کښينو، بيخي جهاد ونه کو؟

ډاکتر وويل: ګوره سمه ده، چې جهاد فرض ده؛ خو دا اخري وسيله ده. لکه په طب کې چې جراحي عمليات له ناچارۍ کېږي. که يوه ناروغي په دارو درمل نه شي ښه او د علاج بله هېڅ لاره پاتې نه شي؛ نو ډاکتر هغه عمليات کا. په دين کې هم اول دعوت ديه. اول تبشير ده، کفارو ته بشارت ورکه، زيری ورباندې وکه، چې په اسلام کې دغه دغه ښېګڼې دي. بيا تنذير ده، هغوی د دوزخ له عذابه ووېروه. د جهاد خبره بيا په اخر کې رځي.

ډاکتر ولاړ سو. يوه شېبه يې له کړکۍ څخه لاندې سړك ته وکتل. بيا يې وويل: دا موږ ولې انسانانو ته بني ادمان وايو؟

ـ ځکه چې د ادم عليه سلام اولاده دي.

ـ يانې چې ټول انسانان سره ورونه دي؟

ـ يه، کافر هېڅکله د مسلمان ورور نه سي کېدای.

ـ چې د يوه بابا زامن يو؛ نو سره ورونه يو کنه. نو کافر د ورور په صفت دا حق رباندې لري، چې په خوږه ژبه يې سمې لارې ته راوبولو. اوس که ما هغه امريکايي پروفيسر وژلی وای؛ نو د خلکو په ګومان به غازي وم؛ خو که په محشر کې هغه رانه پوښتلې وای، چې ((ولې دې په خبرو نه پوهولوم چې ودې وژلم؟ زه و ته خو سره د يوه بابا زامن وو کنه؛ نو ولې دې بې ايمانه پرېښودم؟ پر ما دې ايمان نه لورېده؟ که زه نه پوهېدم ته خو په هر څه پوهېدې))

نو ما به څه ځواب ورکړی و؟ ځکه خو مې څو ورځې ورسره بحث وکو. اول سر کې يې زما عقيدې ته په سپکه کتل، ملنډې يې رباندې وهلې؛ خو اخر چې مې قناعت ورکو، تر ما هم کلك مسلمان څنې جوړ شو. اوس نو ته ووايه، چې دغه حق يې رباندې و که نه و؟

زه غلی وم. يوه شېبه يې دمه وکړه، بيا يې وويل: خپه کېږې به نه؛ خو رښتيا به سره وايو. څومره کافران د رسول الله (ص) د ښه سلوك په وجه مسلمانان شوي؟ تا ته خو به ښه مالوم وي. ابو سفيان د مسلمانانو ډېر لوی دښمن نه و؟ خو رسول اکرم د مکې د فتحې په مهال د هغه کور د امن ځای اعلان کو.

اوس په دې خپل وخت کې وګوره. ډاکتر ذاکر نايك په هندوستان کې د طب ډاکتر ده. هغه لويې مناظرې جوړوي، له خلکو سره په سړه سينه بحثونه کا، په استدلال او منطق باندې خلك د اسلام دين ته رابولي. او کامياب هم ديه. هر ځل چې دی وينا کا، يو څو کسه هندوان او عيسويان ضرور مسلمانېږي.

ډاکټر ولاړ؛ خو د هغه خبرې مې په ذهن کښې پاتې وې. دغه شعر مې په ذهن کښې ګرځېده راګرځېده:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جـــــــملـه و مـخلـوقـاتـو پـلار دی دا

د مور مینه، د نیکه مینه مې رایادېده. اکا مې رایاد سو. زما په پام هغه ځومره بد سړی و؛ خو همدا چې ذبیح الله ورته زما حال ویلی و، چې دی ژوندی دی، په منډه یې ځان ده بابا ته رسولی و، چې راسره خبرې وکړي.

ما تل د خدای د غضب او قهر په باب فکر کړی و. تل د هغه له ذاته وېرېدم. ما چې په دعا کښې د جنت غوښتنه کوله، هغه هم د دوزخ له وېرې و. خو عرفان چې د خدای په باب خبرې کوي، لکه د مینې رابطه چې ورسره ولري، همداسې په خوند او په شوق خبرې کوي.

پر سبا یې مینه راغله، چې زما حیاتي علایم وګوري. د نورو ورځو په څېر وېرېدله. خو زما په زړه کښې پخوانی کرکه نه وه پاتې. پر همدې ورځ ما ته په کوټه کښې د ګرځېدو اجازه راکړل سوه. ښی پښه مې روغه سوې وه. لکه ماشوم چې نوی تګ زده کوي، همداسې مې په کراره یوه پښه مخته کوله او بیا بله. د اپراتو کړیو مجبورولم، چې پښې مې یو څه سره لرې ونیسم. زه تر هرڅه پر دې خوښ وم، چې نور پخپله تشناب ته تلای سوم. زه له شرمه خلاص سوم او سالم خوارکی زما له عذابه. د لامبېدلو اجازه یې هم راکړه. زما د کوټې په خوا کښې ښه لوی تشناب او حمام و. حمام ته ولاړم. قریب یو ساعت مې پکښې تېر کړ. ځان مې ښه پاك پرېوه. ایله چې د لمانځه پر خوند پوه سوم. دا دونه وخت چې مې لمونځ کاوه، خورا ځورېدم، چې په ناولي بدن د الله عبادت کوم.

بله ورځ ډاکټر عرفان راته تې وي او سي ډي راوړه. ما ورته وویل: زه دغه ناروا کارونه نه کوم.

هغه وپوښتل: ګوره! دا قلم ښه شی دی که بد؟

ما وویل: ښه شی.

هغه په موسکا وویل: ګوره چې بیا غلط شوې. زه به په قلم باندې سپکې سپورې ولیکم یا به کفري خبرې پرې ولیکم؛ نو بیا قلم ښه شی شو که بد؟

ما وویل: دلته ستا استفاده بده ده. تا قلم غلط استعمال کړی دی، بدي ستا ده.

ـ بس دا هم د قلم په شان یوه وسیله ده. که ښه استفاده دې ځنې وکړه، ښه شی دیه او که بده استفاده دې وکړه، بد دیه. ما درته د ذاکر نایك سي ډي راوړې ده. یو ځل یې وګوره پښېمانېږې به نه. سي ډي یې چالانه کړه. دی ولاړ.

په سي ډي کښې خورا لوی جماعت و. تر زر یونیم زرو به زیات کسان ناست وو. ډاکټر نایك راغی. دنګ نری غنمرنګی سړی و. نرۍ ږیره یې تر قبضه اوږده وه. خړه دریشي یې اغوستې وه، نیکټایي یې هم تړلې وه. سپینه خولۍ یې پر سر وه. خبرې یې په انګریزي کولې؛ خو په پښتو هم ترجمه سوې وې. خلکو پوښتنې کولې، ده یې ځوابونه ویل. په اکثرو خبرو کښې به یې د قران د ایتونو او سورتونو نمبر او نوم یادول، چې دا خبره د قران په دغه سورت او په دغه ایت کښې راغلې ده. بیا به یې په هماغه بحث کښې د انجیل او تورات د ایتونو ذکر وکړ، چې

په دې باره کښې د انجيل پلانکی ايت داسې ويلي دي او په تورات کښې داسې راغلي دي. عجب فصاحت او بلاغت يې درلود. او حافظه خو يې نو ماشاالله.

خبرې يې ډېرې د کار خبرې وې؛ خو يوه يې بيخي نادره وه. په قران کښې دا خبره راغلې ده، چې په انجيل او په تورات کښې د نبي کريم (ص) د راتگ بشارت ورکړل سوی دی. په انجيل کښې د ((احمد)) ذکر سوی، چې منظور يې ستايل سوی يانې ((محمد)) دی. خو نايك وويل، چې د هندوانو په کتاب کښې هم د محمد(ص) د راتلو زيری سوی. هغه يې هندي نوم واخيست، چې مانا يې ((محمد)) و او د مور نوم يې په هندي کښې نه پوهېږم څه شی و؛ خو مانا يې صلح يانې امن ((آمنه)) وه. دا نو بيخي نادره خبره وه. موږ خو د هندوانو کتاب په اسماني کتابونو کښې نه شمېرو؛ خو دا معجزه وگوره، چې په دې کتاب کښې هم زموږ د رسول اکرم ذکر سوی. د ډاکټر عرفان خبره رښتيا وه. د دې مناظرې په پای کښې د خلکو له منځه پېنځه کسان راولاړ سول، چې موږ ته کلمه راوښييه. دومره خوشالي مې په گرد عمر کښې نه وه ليدلې. نايك مې ډېر خوښ سو. له ځان سره مې وويل، چې دغه سړي خو په رښتيا د دين حق يې ادا کړی.

پرسبا يې ما ډاکټر عرفان ته د سي ډي په باب خپل تاثر بيان کړ. ورته ومې ويل، چې باور مې نه کېده، چې داسې به وسي. موږ هندوانو سره په څنگ کښې هم نه تېرېږو؛ خو نايك وگوره، چې هندوان او عيسويان يې خپل مجلس ته وربللي وو. زه چې ورته گورم گټه يې هم کړې ده؛ ځکه چې هغوی يې مسلمانان کړل.

ډاکټر وويل: رحمان بابا فرمايي:

وارو ته د ځـــان په نظـر گـــوره کـه دانا يې

اې عبدالرحمنه جهان ټول عبدالرحمن دی

ما ته خندا راغله. د ډاکټر بابا گانو ته حيران وم. د رحمان بابا نوم خو مې لا اورېدلی و؛ خو ده حمزه بابا هم درلود.

ډاکټر وويل: که څوك له خدای سره مينه ولري؛ نو د خدای له مخلوقاتو سره به هم مينه کا. هغه روايت خو به دې اورېدلی وي. وايي کومه بدکاره ښځه وه. ټول عمر يې په فحشاوو کې تېر شوی و. کومه ورځ يو سپی ويني، چې له تندې ځل وهلی او په مرگي حال دی. ښځه په خپله موزه کې ورته اوبه راوړي، سپی له مرگه ژغوري. وايي الله پاك د همدې کار په بدل کې د هغې گناهونه ورته معاف کړل. دا خو حيوان و؛ نو فکر وکه، چې د انسان سره مينه به څومره اجر ولري.

يو بل روايت ديه چې کوم هندو په غزني کې اوسېده. مسلمانانو هغه ځوراوه. هغه بهلول ته شکايت وکړ. وايي بهلول د سلطان محمود غزنوي ورور و. هغه يو فقير ملنگ و. بهلول ورغی د سلطان محمود دربار ته. د ماښام جماعت تيار و. ټولو په ده پسې اقتدا وکړه. ده د الحمد په قرائت کې د ((رب العلمين)) پر ځای ((رب المسلمين)) وويل، چا ورته فتحه ورکړه، چې ((رب العلمين)). هغه له سره شروع کړ. بيا يې ((رب المسلمين)) وويل، مقتديانو بيا فتحه ورکړه. دا کار څو وارې تکرار شو. بهلول سلام وگرځاوه. سلطان محمود ځنې وپوښتل، چې ولې داسې کا؟ بهلول وويل: که خدای پاك ((رب العلمين)) دمه او د ټولو عالميانو رب ديه؛ نو تاسې ولې هندوان ځوروئ؟ دوی هم د خدای مخلوق دي. بيا سلطان محمود امر وکړ، چې نور دې څوك هندوان نه ازاروي. حمزه بابا وايي:

حمزه ډېر مسلمانان شته هم کافر شته په دنيا کې

زه اشنا د هغه کس یم چې روښ یې د انســـــان وي

ما ورته وویل: د ذاکر نایك کار سم خو دی؛ خو ما ته د میړانې کار نه بریښي. ته اوس کښېنه خلکو ته دلیلونه ووایه، چې دا دي و ها دي. دا ډېرې خبرې د ښځو زده وي.

ډاکتر وویل: نو مېړانه په څه کې ده؟

ـ په توره کښې. نر په توره باندې رغېږي.

ـ کوم شاعر ویلي دي چې:

حباب چې لوی شي؛ نو لاهو شي په سیند

څومره نری ده د مېړانې پوله

عبدالستاره اشنا! د مېړانې پوله ډېره نری ده، لکه د اوبو په سر حباب. که حباب د خپلې اندازې نه لږ غټ شي؛ نو په سیند کې ډوبېږي، چوي، د منځه ځي. حباب د غټېدو تاب نه لري. مېړانه که تر حد زیات شي؛ نو د حماقت په سیند کې ډوبېږي. اوس نو د دې فرق، چې یو څوك مېړنی دی که احمق، گران دیه. ډېر خلك پخپله گومان کا، چې مېړني دي، حال دا چې د دوی په مېړانه کې نور خلك خپل مقصدونه لري. زما په گومان مېړانه په کار کې ده. مېړانه په فکر کې ده. موږ، چې د کار او د فکر مېړانه نه لرو، ډېر ژر تورې ته لاس اچوو. دا خپلو خلکو ته وگوره، چې په یوه لوېشت ځمکه باندې یو بل سره وژني. د خبرو زغم نه لري، دوی په فکر باندې خپل مشکل نه حلوی، بس په نه خبره ورور او ورور سره ولي. زموږ خلك خو دې ته هم مېړانه وایي، چې خپل ورور ووژني.

غرمې مهال محسن راغی. پر تندي یې لاس راکښېښوو. ویې ویل: نور به له تا څخه تحقیق نه کوم. ستا د ژوند ټوله کیسه مې واورېدله.

ما گومان وکړ، چې ډاکتر عرفان به ورته ویلي وي؛ خو هغه زما د چپرکټ له پښې څخه یو کوچنی گردی شی راوایست، ویې ویل: دغه میکروفون مې دلته لگولی و. تا چې ډاکتر رفیع او خپل اکا سره خبرې کولې موږ اورېدلې. بیا چې دې ډاکتر عرفان ته خپله کیسه کوله، موږ ټوله واورېده. ستا خبرې مو په ټېپ هم کې ثبت کړې دي. البته دا به په محکمه کې تا ته هم گټه درورسوي. جزا به دې یو څه سپکه شي؛ ځکه چې ته نورو تېرایستلی وې.

هغه د درگاه خوا ته روان سو. بېرته یې مخ راواړاوه. ویې ویل: یو ښه خبرم درته لرم. دې نه وروسته ته اجازه لري، چې د فامیل سره دې په ټېلفون کې خبرې وکې.

له اکا سره مې هره جمعه خبرې کولې. کله کله تورکی هم راسره رغېده. تر دې وروسته مینه په ورځ کښې یو ځل راتله. هغه هم لکه زما پر حال چې پوهه سوې وي، راڅخه نه وېرېدله. روغبړ یې راسره کاوه. د درد پوښتنه یې کوله چې پښه خو به دې نه خوږېږي؟

ما هم په ورین تندي ورسره خبرې کولې. د هغې یو کار راباندې خورا ښه لگېده، هغې هېڅ کله سینگار نه کاوه. همداسې به ساده گرځېده؛ خو خدای ذاتي ښایست ورکړی و. سترگې یې نه شنې وې، نه زرغونې. د سترگو رنگ یې د دې دواړو تر منځ و. ما په دې رنگ د

هېڅوا سترګې نه وې لیدلې. اوږده بانه یې داسې ګڼ او نېغ وو، لکه د طاووس بڼکې، چې چجه سوې وي. مخ یې نری و. پزه یې هم د مخ په څېر نری وه. د شونډو او زنې تناسب یې هم له مخ سره برابر و. ما ویل چې دا دې په الماری کښې لکه نانځکه ایښې وای او ما یوازې ورته کتلای.

کاکا سالم ښه د طبعې سړی و. هغه اکثره وخت راته کیسې کولې. د خپلو زامنو کیسې یې کولې، چې مازدیګر، چې دی کور ته ځي، څنګه زامن یې د ده له لاسه کڅوړه تښتوي او کومه میوه دانه چې پکښې وي، څنګه پرې حملې کوي. دغه کیسه یې داسې په خوند کوله، چې هماغه صحنه زما سترګو ته درېدله، لکه په ټې وي کښې چې یې وګورې. ما خو د اولاد مینه نه وه لیدلې؛ خو د ده په کیسو مې دغه مینه محسوسوله. کله کله مې په زړه کښې ګرځیده، چې خدای به په ما باندې هم د اولاد مینه وګوري که یه؟ کاکا سالم زه ډېر نازولم. د ماشومانو پوډر به یې زما پر ملا او ولو موښل، چې د بستر زخم پکښې پیدا نه سي. د ډوډۍ پر وخت یې زما غاب او کاشوغه په پوډرو باندې پاك پرېولل. د چایو ترموز مې بیخي نه تشېده. وایم څوك به د خپل سکه ورور داسې خدمت ونه کي، لکه هغه چې زما خدمت کاوه.

ډاکتر رفیع الله دې هم خدای ژوندی لري، هر وخت به یې پوښتنه راباندې کوله. ټېلفون خو به یې هره جمعه ما ته پرېښووه، چې له اکا سره خبرې وکم.

څو ورځې چې تېرې سوې ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه زما اجازه واخیسته، چې کله کله د روغتون په باغ کښې وګرځم. ده وویل، چې لمر زما د پښې لپاره ګټه لري. زه په هفته کښې دوه وارې د مازدیګر له خوا له سالم سره باغ ته کوزېدم. زه پوهېدم، چې امنیت والا مې څاري؛ خو پروا مې نه کوله. ما هسې هم د تېښتې تابیا نه لرله. د روغتون مخې ته لوی باغ و. تر سل جریبه لوی و. د ناجو، سپېدارو او عکاسی درختې پکښې دومره ګڼې وې، چې دېرش ګامه ها خوا سړی پکښې نه ښکارېده. دا باغ د روغتون له تعمیر څخه یو څه لرې و. روغتون پر لوړه ځمکه اباد و. بیا تر باغ د مخه د ځمکې دوه پوړونه وو. په اول پوړ کښې د کانکرېټې لارې په اوږدو کښې نری چمن ولاړ و. په بل پوړ کښې یو ارت او پراخ حوض و. یونیم ګز به ژور و. د حوض په ګردو دېوالونو پورې د اوبو شرشرې لګېدلې وې او په منځ کښې یې لویې ګردې ډبرې ایښوول سوې وې. د ډبرو سرونه توربخوني وو؛ خو هغه ځایونه یې، چې تر اوبو لاندې پټ وو، سپینچکي وو. لکه بزګر چې اورمېږ او مخ یې لمر تور کړي او ټټر یې سپین پاته وي.

موږ د حوض په شاوخوا کښې ګرځېدلو. چې سترې به سو د ګلابو او د سرو او ژېړو مرسلو په منځ کښې پر چوکیو کښېناستلو. د مازدیګر نری شمال د شرشرو په منځ کښې تېرېده او د اوبو خوږ بوی یې تر موږ رارساوه. ساه چې مې اخیستله، ګومان مې کاوه، چې دا خوندوره لنده هوا مې د سږو تل ته ننوځي. د نسترن سپین ګلان د درختې د زرغونو پاڼو په منځ کښې لکه ستوري په اسمان کښې ځلېدل. د اوبو شرهار او د ګلابو ورېم سخت خوند راکاوه.

ډاکتر بلال د ذاکر نایك د سي ډي ګانو په کتلو روږدی کړی وم. هغه راته ځینې کتابونه هم راوړي وو. یو پکښې د ساینس او قران کتاب و. په دې کتاب کښې خورا په زړه پورې خبرې وې. هغه څه چې ساینس اوس کشف کړي، د الله په کلام کښې څوارلس سوه کاله پخوا ذکر سوي وو. د دې کتاب په لوستو مې فکر وکړ، چې هغه استفاده، چې باید موږ له قرانه کړې وای، نورو کړې ده.

یو څو ورځې وروسته یو ډول اوتر غوندې وم. لکه یو شی چې مې ورك کړی وي. چې ښه پسې وګرځېدم، پوه سوم، چې دا دوه ورځې مینه نه ده راغلې. زه دومره بدل سوی وم او پخپله هېڅ نه وم پوه سوی. ولې هغه نجلی، چې ما پخوا ورڅخه کرکه کوله، دومره نژدې راته ښکارېده، چې زه وریسې خپه وم؟ پخوا مې هېڅکله د ونو او ګلانو پر لیدو خوند نه و اخیستی. اکا په سرای کښې د شبې ګلان کرلي وو. ما یې ورېم محسوساوه؛ خو پر خوند یې نه پوهېدم. خو اوس مې په دې ټولو کښې خوند لیده. ان د مازدیګر د لمر زېړو وړانګو خوند راکاوه. چې ډېر

فکر مې وکړ، ما یوازې په ماشومتوب کښې د خوند تجربه کړې وه، هغه هم خورا لنډه موده. زه چې کوچنی وم، د بیسکوټو او ژاولو رنګه کاغذان مې راټولول، له هغو څخه مې خوند اخیست. هغه چې تورکي راڅخه پټول او یا یې څیرل او ما به هغه واهه. زه په همدې چورت کښې وم، چې ډاکټر عرفان راغی. ما د مینې پوښتنه څنې وکړه، چې ولې نه راځې؟ هغه وویل:

ناڅاپه چې په یاد شې چې رایاد شې نو رایاد شې

پخوا خــــــو داســـې نه و دا خــــــو مینه راته ښکاري

هك پك سوم چې دا څه وایي؟ دی څنګه زما په مینې خبر سوی دی؟

په خندا یې وویل: دا هم دحمزه بابا شعر دی. ښه رښتیا تا د مینې پوښتنه وکړه. هغې یوه هفته رخصت اخیستی. ګومان کوم، چې واده په مخ کې لري.

یو دم مې زړه وغورځېد. خدای خبر، چې رنګ به مې څنګه الوتی و؛ خو ښه و، چې عرفان راونه کتل. زورکي خندا مې وکړه، ومې ویل: ښه نو د چا کور یې وران کړی؟

ډاکټر وویل: واده یې د ورور دی.

بېرته مې زړه کرار سو. ډاکټر ووت؛ خو زه له ځان سره په جنګ اخته سوم. زه په څه لګیا وم؟ ولې د هغې د واده په خبر ولړزېدم؟

په هغې پسې ولې خپه یم؟

له هغې سره مې څه دي؟

د حمزه بابا شعر مې په غوږو کښې انګازې کولې:

ناڅاپه چې په یاد سې چې رایاد سې نو رایاد سې
پخوا خــــــو داســـې نه و دا خــــــو مینه راته ښکاري

ځان مې ملامت کړ. ما وګوره دا وګوره. هغه ښاري نجلۍ ده، مکتبي ده، نرسه ده او زه یو کلیوال هلك. زما او د دې کله سره جوړېږي. دا به زما په شان نوکران ولري. بیا که واده هم راسره وکړي؛ نو زمینداورو ته به چېرې راسره ولاړه سي.

بیا مې فکر وکړ، چې دا ګردې خبرې یوې خوا ته؛ خو دا به څنګه کړې، چې ته د حکومت په نظر مجرم یې. تا به له دې ځایه جېل ته بیایي. د فکر واګې رانه تللې وې. چې هرڅه مې کول، پام مې بلې خوا ته نه سو اړولی. هر شي ته چې مې کتل، د مینې سترګې پکښې ښکارېدې. ډوډۍ ته مې خوا نه کېده. تې وي مې چالاناوه؛ خو ژر یې نفس راتنګاوه. که مې کتاب رااخیست، دوه درې کرښې به مې ولوستلې، نور بیا وربانډې نه پوهېدم. یو وخت به مې پام سو، چې د کتاب څو مخه مې اړولي دي؛ خو چې تېرو مخونو ته مې کتل، هېڅ مې نه و په یاد. په باغ کښې مې هم زړه تنګېده. دا یوه هفته داسې وه لکه څو کلونه.

د جمعې پر ورځ مې له اکا سره خبرې وکړې. هغه وویل، چې ادې دې ډېره پوښتنه کوي. هره ورځ ستا هغه دسمال، چې له کوټې څخه دې رالېږلی و، پر سترګو موښي او ژاړي. مور سبا درروانېږو.

زه نه پوهېدم، چې امنيت والا به اجازه ورکړي که يه؟ اوس نو په زړه کښې مې دوې تندې وې، يوه د مينې او بله د ادې د ليدو.

ما يې ښه حساب نيولی و، چې مينه به پر شنبه راځي. هغه چې راغله، نه پوهېږم پر ما څه سوي وو؟ تر روغبړ وروسته يې وويل: دا رنګ دې ولې داسې الوتی؟

ما وويل: نه، نه پوهېږم.

ژبه مې بنديدله. په ټټر کښې مې د تشې احساس کاوه. ګومان مې کاوه، چې په سينه کښې مې يو شی کم دی. سر راباندې ګرځېده. مينې د فشار اله راواخيسته. نبض او فشار يې راوکتل. ويې ويل:

اوهو دا نبض دې څنګه تېز دی؟ تبه خو به دې نه وه؟

ما وويل: يه، تبه خو مې نه وه.

_ فشار دې کښته دی. ته ودرې چې ډاکتر راوبولم.

هغه په ډاکتر پسې ولاړه؛ خو خبره نه وه، چې د دې رنځ دوا پخپله دا ده.

لس دقيقې وروسته ډاکتر عرفان راغی. په خندا يې وويل: انديواله څه خبره ده. وايي فشار دې کښته شوی؟

هغه مې هم نبض او فشار وکتل. ويې ويل: هيڅ خبره نشته بابا. زه يې وارخطا کړم. زه پوهېږم، چې ټوله ګناه د مينې ده.

حيران وم، چې ډاکتر زما په مينې څه پوه سوی دی؟

وارخطا مې وويل: د مينې؟

هغه وويل: خود. دا يوه هفته چې رخصت وه، هرڅه يې هېر کړي دي. ستا فشار بيخي سم ديه. نبض دې برابر ديه، هغه وايي چې فشار يې کښته ديه.

ايله چې زړه مې خپل ځای ته راغی.

ډاکتر وويل: نن به دې د پښې اکسرې واخلو. که هرڅه سم وو؛ نو د اپراتو وخت پوره ديه وبه يې باسو.

د هغه خبرې داسې مړاوی کړم، لکه پر سکروټو چې اوبه وشيندې. زړه مې غوښتل، چې نور هم په روغتون کښې پاته سم. په زړه کښې مې دعا کوله، چې د هډوکي ترميم نه وي پوره سوی. عجبه دنيا ده، سړی پر مريضی خوشاله وي.

وروسته مینه راغله. دوسیه یې راواخیسته، ویې ویل: درځه چې اکسرې ته ولاړ شو.

دا مخته سوه زه ورپسې. په موږ پسې د امنیت والاو عسکر روان و. یوه خبره مو هم سره ونه کړه؛ خو بس پر همدې خوشاله وم، چې دا راسره ده.

اکسرې سمه وخته. ډاکتر وویل، چې سبا به اپرات لرې کوي. ما ورته د مور او د اکا د راتلو خبره وکړه. ورته مې وویل، چې د هغوی تر راتگه دې صبر وکړي. خدای دې یې اباد لري. دغه ځواني یې هم راسره وکړه.

بله ورځ مې اکا دوی راورسېدل. ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه د ملاقات اجازه واخیسته. دا اول ځل و، چې د اکا د لاسونو مچول خوند راکړ. ادې خو په ژړاوو سترگې سرې کړې.

مینه راننوته.

سر مې کښته اچولی و. ادې ته مې وویل: دا مینه ده. زما یې ډېر خدمت کړی.

ادې ولاړه سوه. د مینې مخ یې په دواړو لاسو ونیو. شونډې یې د هغې پر تندي ولگولې. داسې یې ښکلوله، چې ته وا څو کاله بعد یې خپله سکه لور لیدلې ده. درگرده یې ویل: بلا دې وگرځم لورې. جار دې سم. کوربان دې سم.

هم راته خندا راغلې وه، هم وېرېدم، چې پر مینې بده ونه لگي. برغ مې وکړ: ادې مه یې ځوروه.

هغه یې خوشې کړه.

مینې ته مې وویل: بخښنه کوه. ادې مې کلیوالي چمونه کوي.

مینې وویل: پروا نه لري. خپله مور به هم همداسې نازولم.

برغ یې غریو نیولی و. چې پورته مې وکتل، د مینې پر سترگو اوښکې رغړېدې. ادې هغه په غېږ کښې تینگه کړه. ویې پوښتل: ولې لورې؟ واری دې سم ولې ژاړې؟

هغې وویل: هېڅ. همداسې، مور مې رایاده شوه.

ادې وپوښتل: مساپره ده؟

_ نه مورې. هغې سرطان درلود. پېنځه کاله مخکې

ژړا یې نورو خبرو ته پرې نه ښوده.

ادې هغه په غېږ پورې ونيوه، بيا يې پر سر لاس تېر کړ. د کوټې په بل سر کښې يې چوکۍ ورته کښېښوه. دواړه هورې کښېناستې. زه يې بيخي هېر سوی وم. له هغې سره يې جلا مجلس جوړ سو. ما هم د هغوی خبرو ته غوږ نيولی و، هم مې له اکا سره دا غر ها غر ويشته.

نيم ساعت د سترګو په رپ کښې تېر سو. امنيت والا درګاه وټکوله، چې دوی بايد رخصت واخلي. ډاکتر رفيع الله راورسېد. ادې او اکا يې خپل کور ته بوتلل.

ادې د مخه ښې پر وخت په غوږ کښې راته وويل: ډېره ښه نجلی ده، چې خپه يې نه کړې.

بله ورځ ډاکتر بلال اپرات خلاص کړ. پر سبا يې زما دوسيه امنيت والاو ته سپارله. په زړه باندې مې غمونه امبار وو. نه پوهېدم چې حکومت به راسره څه وکړي؛ خو د مينې يادونو لکه د خواږه خوب اثر خوشالولم.

هغه شپبه راورسېده، چې زه يې له روغتون څخه بيولم. اکا او ادې راغلي وو. له ډاکتر رفيع الله او کاکا سالم سره تر غاړې ووتم. ډاکتر رفيع الله وويل، چې په چارواکو کښې کوم څوك پېژني او زما سپارښتنه به ورته وکړي.

ادې په يوه کونج کښې د مينې لاس په لاس کښې نيولی او بنډار يې ورسره جوړ و. د اکا او بيا د ډاکتر عرفان لاسونه مې ښکل کړل. ډاکتر خپل لاسونه شاته کښ کړل. ويې ويل: دا څه کوې؟ ما په ګناه مه اخته کوه.

ورسره تر غاړې ووتم. ومې ويل: تا د ژوند پر مانا پوه کړم.

ادې ښه ډېره شېبه په سينې پورې لګولی وم. ما يې لاسونه ښکل کړل.

مينې ته مې وکتل د خدای پاماني د ويلو وس راکښې نه و. د هغې په لاس کښې زما هماغه دسمال و، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو. په زړه کښې مې ورته وويل: زما انتظار به وکړې؟

هغې سترګې ټيټې کړې.

او ما د هو مطلب ځنې واخيست.

پای

کابل ۱۳۸۸د زمري لسمه

تبصرې 5

1. عزت اللهAugust 8, 2013 تبصره 13:36 په

حقایق یی روښانه کړی زما خو خوښ شو

2. د . ا . عثمان . رAugust 20, 2013 په 02:18 تبصره

په زړه پورې او ارزښتناک ناول

3. سید عبدالمطلب آغاSeptember 8, 2013 په 11:14 تبصره

د مکتب د دوری څخه بیا در پوهنتون خلاصیدو پوری خومی په سوو ناولونه لوستی دی اردو، انگریزی اوداسی نور خو د ډاکترصاحب ناول راباندی سم ځانمرگی وکی پرگوتو دی برکت وی. یوخواهش کوم ددوستانو څخه چی دډاکټر صاحب دنوروکتابو درک راکی

4. Idris NoorSeptember 15, 2013 په 20:59 تبصره

Dr. sahib pa qalam de barakat sha za saba ta dwa emtehanoona laram magar nan me sta nawal tole wa lwast deer sha ow pa zra pore haqayeq pa kshe nghashtee dee...
de nooro baryawoo pa heela de
Idris Noor

5. Najibullah PaymanOctober 3, 2013 په 09:13 تبصره

د تاند قدرمنو چلوونکو!
سلامونه او نیکې هیلې ستاسو په خوندوره ویب پاڼه کې می د ځانمرگی ناول ولوست او خوند مې ترې واخیست ناول ډیر په زړه پورې وه او په رښتینې توگه یې د هغه افغان ځوانانو حال بیان کړی وه چې چې یاخو د سواد له زده کړې محروم دي او یا د خپلې مجبوری او بیوسې له امله داسې کارونو ته اړ ایستل کېږي .
د ناول وروستی برخې مې په سترگو کې غټې غټې اوښکې هم راوستې او د خپل خوار او مظلوم ولس په یاد مې له سترگو تویې کړې د خدای دربار ته لاسونه پورته کوم چې زموږ خوار ولس نور د پردیو دښمنانو د توطیو ښکار نشي .
د تاند له چلوونکو هم هیله کوم چې د پښتو ادب د لا پیاوړ تیا د پاره دا ډول نور ناولونه هم په لیکه کړې .
په درنښت
نجیب الله پیمان
کابل نوی ښار